

FÖRSVARETS

FORUM

KTENS PERSONALTIDNING | NR 2/2022



SÄKRAR FRAMSIDAN

FLYGANDE START FÖR AMF 4

COLD RESPONSE Samövning deluxe

Han messar med soldaterna i **UKRAINA**

RESERVOFFICER Stark trend hos värnpliktiga

PLUS: OFFICEREN OCH CELLON | PRICKSKYTAR | ATT JOBBA PÅ ANNAN ORT
ALLT HETARE I MALI | INSATSEN MOT BARBARESKSTATERNA

MED SIKTE PÅ EN STARKARE FÖRSVARSMAKT

KRIGET I UKRAINA går under huden på oss alla. Ena stunden tar vi del av nattsvarta redogörelser om mänskligt lidande och död, för att i nästa stund läsa vittnesmål om alldeles enastående ukrainskt mod, från såväl soldater som civila.

Men kriget väcker inte enbart känslor. Mått och steg vidtas för stöd till Ukraina – och för ett starkare svenskt försvar.

I Försvarsmakten har många varit delaktiga i de leveranser av pansarskott, utrustning och fältransoner som har packats och transporterats till den ukrainska armén. Detta under en hotbild som inte varit ringa. Jag är imponerad av genomförandet och vill säga att det på ett personligt plan kändes riktigt bra att se den sista transporten

lyfta från svensk mark.

Det ryska agerandet kommer att få stor inverkan på Försvarsmaktens bedömningar och åtgärder – nu och under lång tid framöver. Det har också föranlett politiska beslut och processer som kommer att ha stor betydelse för oss.

Under kvällar och helger har flitens lampa lyst i staberna för att kunna leverera underlag som ligger till grund för den serie av politiska ställningstaganden vi har noterat under den senaste tiden.

Försvarsmakten lämnade på sedvanligt sätt budgetunderlaget för 2023, och fick med vändande post nya uppgifter från regeringen. En historisk milstolpe följde på detta: Utfästelser om försvarsinvesteringar

försvara de principer och de värden vi nu ser hotas.

Med Finland har vi nyligen genomfört en gemensam beredskapsövning. Även i JEF-formatet har dialogen varit intensiv och nyligen avslutades samverkansövningar i vårt närområde. Försvarsmakten deltar i den breda övningen Cold Response i Norge.

VI HAR FÖRDJUPAT informationsutbytet mellan Finland, Sverige och Nato. Det stärker vår gemensamma lägesbild och ger oss bättre insyn i Natos och våra partnerländers åtgärder och bedömningar. Informationen flödar nu i stort sett obehindrat. Det är viktigt. Ju skarpare lägesbild, desto bättre beslutsunderlag, vilket i sin tur

” Det ryska agerandet kommer att få stor inverkan på Försvarsmaktens bedömningar och åtgärder – nu och under lång tid framöver. ”



uppgående till två procent av BNP.

Som en röd tråd genom våra underlag och i vår kommunikation med den politiska nivån pekar vi på vikten av det militära rådet för maximal effekt av de pengar som tillskjuts. Ett annat budskap är att möjliggöra tillväxt genom förenklade och förkortade beslutsprocesser inom områden Försvarsmakten inte själv råder över, som till exempel infrastruktur och miljötillstånd. Ökad försvarsformåga kräver lagarbete!

Intensiteten i våra internationella samarbeten är fortsatt hög. I min dialog med internationella partners framkommer en stor samsyn om läget i vårt närområde liksom i Ukraina – men även om vikten av att

ger bättre förutsättningar för att vidta rätt åtgärder.

I tider av snabb förändring, när många gamla trygga sanningar kastas omkull, kan det vara lätt att antingen bli lamslagen – eller rusa iväg. Vi gör ingetdera. Vi tar oss an våra uppgifter med lugn effektivitet och har beredskap för flera olika händelseutvecklingar.

Vi tar höjd för en utdragen konflikt, en ny säkerhetspolitisk verklighet och tar sikte på en starkare försvarsmakt.

Micael Bydén
Överbefälhavare

S4 AKTUELLT**S12 PORTRÄTTET**

Läkare med cello

S14 UKRAINA

Han messar med soldaterna

S16 HETARE I MALI

Svensk Minusma-chef om konsekvenserna av tillbakadragandet

S18 UTBILDAR I SOMALIA

Rapport från EUTM-insatsen

S36 CYBERFÖRSVAR

"Siktat mot världsklass"

S38 PRICKSKYTARNA

Möt två värnpliktiga prickskyttesoldater

S42 MATERIEL

Närgånget om prickskyttegevär 90

S44 VAD TANKAR VI I MORGON?

Framtidsspaning om miljöbränslen

S50 TREBEFÄLLSYSTEMET

Utbildning är central

S51 HÖGKVARTERETS REMAKE

Ny organisation ökar effektiviteten

S52 PÅ JOBBET

Så klarar han veckopendlingen

S54 CYPERNVETERANEN

Polisen minns åren i Unficyp

S56 HISTORIA

Kriget mot barbareskstaterna

S62 TILL SIST**S66 ÅSIKT**

Han vill se fler utbildningstecken

SE LJUSET

Skruv efter skruv lossar och bygger en hög på bordet intill och varje fuktangripen ribba markeras med "BB" och en siffra som anger var ribban satt i den händelse jag bestämmer mig för att återanvända dem även om jag redan nu överväger att sätta dit något snyggare – exempelvis ek – eftersom hela inredningen går i den 70-talsmurriga teak- eller mahognyton som var ett ideal på 70- och 80-talet, rimligen en rest från tider då båtar byggdes i trä och det där mörka träslaget passade bäst rent konstruktionsmässigt, och inte valdes för att båtägare gillade mörkt och murrigt (jag kan ha fel) och strax river jag ner fuktig isolering och de sista pappospunna drypande träribborna varpå jag torkar och torkar och torkar och lyckas snart slå undan irritationen över säljaren som lovade att båten inte hade problem med fukt. Det finns ju värre saker att bekymra sig över. Och mycket att glädjas åt. Låt oss göra det.

Henrik Lundqvist Rådmark, redaktör



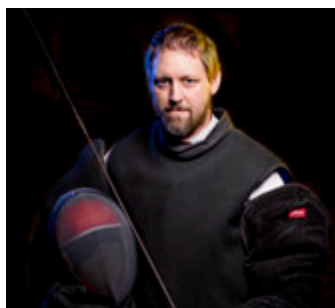
COLD RESPONSE Övningen som också var en gigantisk uppvisning i samarbete för försvar av norra Skandinavien. **S20**



AMF 4 Stridsbåtar och hundar är två av de viktigaste resurserna på det återetablerade regementet. **S26**



ROU Trycket på reservofficersutbildningen är högt – och värnpliktiga söker som aldrig förr. **S47**



FÄKTNING De upprätthåller fäktningen i Försvarsmakten trots att den inte längre är en tjänsteiddrott. **S60**



REDAKTION. Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och Emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88. **Ansvarig utgivare:** Mats Ström, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Henrik Lundqvist Rådmark, henrikraadmark@mil.se, Försvarsmaktens kommunikationsavdelning. **Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryck:** Elanders. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt.* För ej beställt material ansvaras ej. Utgivningsdag 25 april 2022. ISSN 1100-8245. Omslag: Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm:

MARINEN VÄSSAR LOGISTIK

Marinen förstärker logistikfunktionen med två nya krigsförband i form av basbataljoner i Karlskrona respektive Berga.

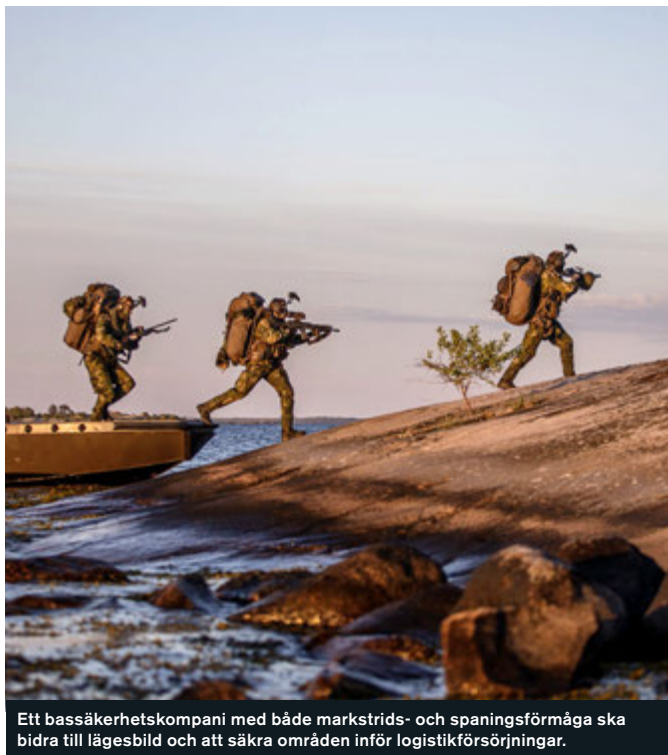
BATALJONERNA SKA under stridsmässiga former kunna försörja samtliga förband både från land och till sjöss: ubåtsvapnet, sjöstridsförbanden och amfibiekåren.

De nya krigsförbanden ska med eget skydd ha förmågan att verka flexibelt och rörligt där de behövs för att leverera logistikstöd som teknisk tjänst, förnödenhetsförsörjning, sjukvård och transporttjänst. Med andra ord det som ryms inom begreppet marin bastjänst.

Bataljonerna kommer att ha sina respektive hemmahamnar i Karlskrona och på Berga, och ska bemannas av befintlig personal från samtliga marina förband

FEM KOMPANIER

Respektive bataljon består av fem kompanier: **Sjukvårdskompaniet** är länken mellan de stridande enheterna till civila sjukvårdsresurser. **Bassäkerhetskompaniet** bidrar till lägesbild och till att



Ett bassäkerhetskompani med både markstrids- och spaningsförmåga ska bidra till lägesbild och att säkra områden inför logistikförsörjningar.

AXELÖBERG/STRIDSFOTO

säkra områden inför logistikförsörjningar. **Baskompani sjö respektive mark** står för själva logistikförsörjningen. **Stab- och trosskompaniet** svarar för bataljonens ledning och den interna uthålligheten.

Bataljonerna ska till betydande del bestå av kontinuer-

ligt anställd personal i form av officerare, sjömän och soldater och bli ungefär 750 personer till antalet, och ska även stödja i utbildningen av värnpliktiga.

Bataljonernas första värnpliktiga rycker in i Karlskrona och på Berga sensommaren 2023.

SKOLBESÖK GER FLER VÄRNPLIKTSVILLIGA

NÄR FÖRSVARSMAKTENS skolinformatörer besöker skolor ökar viljan att göra värnplikt drastiskt. Det visar en undersökning från Ungdomsbarometern. I gruppen som inte haft något besök är andelen ungdomar som inte

vill göra värnplikt större än de som är positivt inställda. Bland de ungdomar som fått besök av Forsvarsmakten är förhållandet det omvända. Andelen som vill göra värnplikten är där nära nog dubbelt så stor som de som inte vill.



Allt fler vill göra lumpen, en trend som skolinformatörer bidrar till.

ASTRID AMTEN SKAGE/FÖRSVARSMAKTEN

FÖRTROENDELYFTET



Försvarsmaktens verksamhet har blivit synligare den senaste tiden, något som kan ha bidragit till det ökade förtroendet från allmänheten.

SVENSKA FOLKETS förtroende för Försvarsmakten blir allt starkare. Medieakademiens senaste mätning av tilltron till institutioner, företag och myndigheter visar en uppgång till den högsta nivå myndigheten haft. 65 procent anger att de har stort eller mycket stort förtroende för Försvarsmakten.

– Det osäkra omvärldsläget i Europa och kriget i Ukraina

har förstås understrukt vikten av ett försvar och det har nog bidragit till uppgången, säger Försvarsmaktens kommunikationsdirektör Mats Ström.

Försvarsmakten ligger i topp bland myndigheter. Skatteverket och Säpo ligger hårfint före, med ett förtroende på 66 procent. Undersökningen genomfördes i slutet av februari av Kantar Public.

HALLÅ DÄR

... **MAGNUS DANIELSSON**, fartygschef på HMS Gävle som sjösattes 1990 men varit ur tjänst i tio år. Det har nyligen genomgått en kraftig uppdatering och har återförts till 4:e sjöstridsflottiljen.



Hur kändes det att lägga till i Berga efter turen upp från varvet i Karlskrona?

– Det var efterlängtat. Jag har arbetat med utprovning av fartyget i ett och ett halvt år. Att få göra första resan till hemmahamnen efter det var stort, faktiskt. Och det är särskilt speciellt eftersom det var jag som var fartygschef även under den sista perioden innan Gävle togs ur tjänst 2012. Så jag och min besättning har nu kommit tillbaka, kan man säga.

Vad innebär det för dig som fartygschef och för besättningen, att fartyget är äldre?

– Det är förstås stora fördelar att fartyget är bekant för oss. Vi vet hur hon beter sig, vilka begränsningarna är och så. Det gör att vi kan gå rakt in och lösa uppgifter nu, med förmågor och egenskaper som är direkt jämförbara med de modernare Visby-korvetterna.

Vad ser du mest fram emot?

– Det är just det, att få gå ut och lösa uppgifter. Det känns särskilt bra med tanke på att vi ökar antalet korvetter på Fjärde sjöstrid med 50 procent – det blir enklare att planera och vår samlade förmåga ökar.

SIFFRAN

135 000

Så många **fältransoner** skickade Sverige till Ukraina i början av mars.

SVERIGE LEDDE UNIK ÖVNING

I slutet av mars gick Viking 22, en övning där över 50 nationer och 70 civila organisationer tränas i militärt och civilt samarbete. Den datorstödda, Nato-anpassade stabsövningen förbereder civila, militärer och poliser för deltagande i fredsfrämjande insatser.

ÖVNINGEN BYGGER PÅ ett samarbete mellan Sverige och USA som har pågått sedan 1999. Den introducerades som ett internationellt samarbetsforum vid Natos Washington summit. Sedan starten har övningen successivt växt från att ha varit en militär övning under Partnerskap för fred till att nu innefatta också FN och humanitära aktörer.

– Samarbetet i övningen är unikt och är också en av orsakerna till att många inom det internationella samfundet vill delta, säger överstelöjtnant Carl-Fredrik Kleman, som är planeringsansvarig för Viking 22.

Deltagarna befann sig på nio platser i sex olika länder. Spelet leddes från Sverige och huvudgrupperingen om cirka



Deltagarna sitter i sex länder, med huvuddelen i Enköping. Bild från Viking 18.

LENNART ERICSSON/FÖRSVARSMAKTEN

1 000 militärer, civila och poliser fanns i Enköping.

NYTT SCENARIO

VIKING ÄR ALLTSÅ inte bara en militär övning, det är en samarbetsplattform för att öka förmågan både inom den egna organisationen samt förbättra samarbetet mellan aktörer som uppträder i den miljö som man kommer att verka i. Något som skiljer Viking från andra internationella övningar är att alla deltagande organisationer och länder har sina egna träningsmålsättningar.

Årets upplaga av övningen baserades på ett nytt internationellt scenario ”Northern

Continent”, som bygger på nordisk geografi men med ett innehåll hämtat ur moderna konflikter. Scenariot är doktrinärt anpassat till Nato och de processer som används operativt vid insatser. Det ger svenska officerare en utmärkt möjlighet att lära sig och praktisera med internationella kollegor inom ramen för gemensamma operationer.

– Genom övningen bygger man också broar mellan nationer och organisationer och utvecklar personliga nätverk. Naturligtvis färgar det aktuella säkerhetsläget övningen, den är aktuell och därmed än viktigare, säger Carl-Fredrik Kleman.

CITATET

”Sjukvården är en förutsättning i ledarskapet när man ska få folk att göra sitt yttersta vid höga konfliktnivåer.”

Brigadgeneral **Michael Nilsson**, Försvarsmaktens logistikchef, i samband med Cold Response om vikten av en robust sjukvårdskedja.

MER VAPEN OCH AMMUNITION

Anslagen till Försvarsmakten ökar med två miljarder kronor under 2022 och bemyndiganderamen för materielbeställningar utökas med över 30 miljarder kronor.

IMARS ENADES försvarsberedningen om att öka Försvarsmaktens anslag med 2 miljarder kronor under nuvarande år. Dessutom får myndigheten mer flexibla finansiella villkor vilket innebär att myndigheten kan tidigare lägga planerade åtgärder.

– Givet den säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa är det viktigt att stärka försvarsförmågan här och nu, men också på längre sikt. Det är glädjande att se den breda politiska uppslutningen för denna överenskommelse, säger överbefälhavare Micael Bydén.

Överbefälhavaren konstaterar att detta är ett steg i att öka Sveriges försvarsförmåga med en anslagsnivå motsvarande två procent av BNP och att detta är en viktig säkerhetspoli-



Luftvärnsstridsgrupp ur Luftvärnsregementet, Lv 6.

tisk markering, både nationellt och internationellt.

Det som står på listan för vad som behövs för att på kort sikt öka Försvarsmaktens förmåga och uthållighet är till exempel kvalificerad ammunition som luftvärnsrobotar, jaktrobotar och pansarvärnsvapen. Drivmedel, livsmedel, läkemedel och sjukvårdsmateriel ska också anskaffas. Beställningar

läggs omgående. Att ytterligare stärka förmågan på Gotland är ett annat fokusområde.

– Nu gäller det att utveckla och förvalta det stora förtroendet vi fått genom detta politiska beslut. Försvarsmakten kommer fortsätta ta ansvaret att utgöra en avhållande kraft mot alla typer av hot och angrepp i dag och i morgon, säger Micael Bydén.

MALI-STYRKAN KOMMER HEM 2023

DET SVENSKA BIDRAGET TILL FN-insatsen Minusma avslutas ett år tidigare än beräknat. Ursprungligen skulle den svenska delen avvecklas 2023 för att tas hem under 2024.

Målet är nu att hela den svenska styrkan på omkring 220 soldater ska ha lämnat Mali den 30 juni 2023.

– Våra svenska soldater i

Mali har gjort och gör alltjämt ett fantastiskt jobb i en mycket utmanande och farlig miljö. Under den senaste tiden har förutsättningarna förändrats i landet men fram till att vår siste soldat är hemma bedriver vi fortsatt operationer precis som vanligt, säger generallöjtnant Michael Claesson, Försvarsmaktens insatschef.



Fältförläggning utanför Goundam.

AFGHANISTANVETERANER STOLTA

En undersökning bland utlandsveteraner som tjänstgjorde i Afghanistan visar på stolthet över den egna insatsen. Samtidigt kan uppföljning efter insats förbättras.

DE ALLRA FLESTA av dem som deltog i undersökningen uppger att det som gjordes under insatsen var viktigt och att det gjorde skillnad;

– Vi kan också utläsa en fortsatt vilja att bidra till internationell fred och säkerhet, säger Mats Fogelmark, chef för Forsvarsmaktens Veterancentrum.

Även allmänhetens syn på utlandsveteraner och Forsvarsmaktens internationella insatser undersöktes. Sammanfattningsvis visar den att uppfattningen om insatsen är övervägande positiv, och bland de fåtal som inte ger den bilden riktas ingen kritik mot dem som har tjänstgjort i den.

– Allmänheten har tydligt gjort skillnad på sak och person. Utlandsveteranen är i



JIMMY CROONA/FORSVARSMAKTEN

Soldater som tjänstgjorde i Afghanistan har en fortsatt stark pliktkänsla.

allmänhetens ögon någon som är värd uppskattning för sin insats, säger Mats Fogelmark.

FÖRBÄTTRINGSPOTENTIAL

UNDERSÖKNINGEN PEKAR DOCK på att uppföljningen efter avslutade insats behöver ses över. Av de 17 procent som uppgav att de har haft behov av stöd eller vägledning uppger cirka en tredjedel att de inte har fått sitt behov tillgodosett. Nästan 80 procent svarade att de inte behövde stöd eller vägledning.

I den pågående totalunder-

sökningen bland utlandsveteranerna ställs frågor som kan ge svar på vad det är som har efterfrågats. Utifrån det kan sedan åtgärder vidtas.

– Det kan vara så att missnöjet reflekterar sådant som Forsvarsmakten inte har ansvar för. Då behöver vi förbättra kommunikationen och inte ge en falsk förväntansbild.

– Finner vi att vårt myndighetsansvar brister så kommer vi naturligtvis att åtgärda detta. Först behöver vi ta reda på vad resultatet beror på, säger Mats Fogelmark.

PÅ NY POST

Överste **Ola Barvér** placeras som chef för sektionen för förmågeinriktning, Leds inri, från 1 april tills vidare, dock längst till 31 mars 2026.

Kommandör **Jonas Hård af Segerstad** placeras som försvarsattaché vid beskickningen i Berlin (Tyskland) med sidoackreditering Bern (Schweiz) och Wien (Österrike), från 1 aug tills vidare, dock längst till 31 juli 2025.

Överste **Olof Grananders** placering

som TFF till logistikchefen förlängs, från 1 juni tills vidare, dock längst till 31 juli.

Överste **Anders Widuss** placeras vid HKV Leds Omu som chef från 25 april tills vidare, dock längst till 31 maj 2026.

Överste **Peter Nilsson** placeras som stf delegationschef vid Neutral nations supervisory commission (NNSC), Korea, från 26 maj 2022 till 3 sep 2024.

Överste **Johan Brovertz** placeras

som chef vid Hemvärnets stridskola från 31 mars tills vidare, dock längst till 31 mars 2026.

Överste **Christian Jeppsson** beviljas tjänstledighet för tjänst som chef på FHS (Forsvarshögskolan) för Institutionen för krigsvetenskap, mellan 1 juli och 30 dec 2022.

Överstelöjtnant **Lars Jonsson** placeras som brigadchef vid I 19 från 7 mars tills vidare, dock längst till 31 mars 2025. Lars Jonsson

HALLAND MODERNISERAS

UBÅTEN HMS HALLAND ska nu uppdateras till samma nivå som de två övriga ubåtarna i Gotlandsklassen, HMS Gotland och HMS Uppland. Den omfattande moderniseringen innebär bland annat att båtarne får samma tekniska system ombord som de nya i Blekingeklassen, som just nu byggs av Saab.



HMS Uppland levererades efter en omfattande modifiering till Försvarmakten i december 2020. Nu får HMS Halland samma uppdatering.

GLENN PETTERSON/SAAB KOCKUMS

IT-FÖRSVARET VÄXER



MATTIAS ANDERSSON/FÖRSVARMAKTEN

UTÖVER DET NYA IT-FÖRSVARSFÖRBAND SOM organiseras i Linköping, benämnt andra ITF, vill chefen för Försvarmaktens cyberförsvarssektion, Patrik Ahlgren, se ytterligare ett sådant förband.

– Jag ser att det skulle vara möjligt att påbörja organisering av ett tredje it-försvarsförband i slutet av nästa försvarsbeslutsperiod, men inget beslut är fattat, säger han.

It-försvarsförbandet i Linköping beräknas ha full operativ kapacitet vid utgången av 2028.

befordras samtidigt till överste.

Marianne Olenäs tjänstgöring som chefsutvecklare tillika stf sektionschef förlängs från 1 april tills vidare, dock längst till 1 juni.

Överste **Markus Höök** placeras som chef för K 3 från 1 april tills vidare, dock längst till 31 mars 2026.

Maritha Küllers placering som C Prod RPE Kommerciellavd förlängs från 1 juli tills vidare.

Johan Sandström anställs som stf

chef Led Pers Cpus, från den 18 april tills vidare.

Överste **Andreas Odung** placeras som chef för specialförbandsledningen (SFL) från den 31 mars tills vidare, dock längst till 31 mars 2027.

Överste **Mattias Ardin** placeras som chef för mellersta militärregionen från 1 april tills vidare, dock längst till 31 mars 2026.

Carin Bratts anställning som chefsjurist i Försvarmakten förlängs

och hon placeras tillika som C Leds Jur från 11 juli tills vidare, dock längst till 31 juli 2025.

Överste **Torbjörn Sahlén** placeras som chef för Totalförsvarsavdelningen från 1 mars till vidare, dock längst till 28 feb 2027.

Överste **Mattias Hanssons** placering som chef för planavd vid Flygstaben förlängs från 1 april tills vidare, dock längst till 31 mars 2023.

NYA SIKTEN SPARAR KULOR

SEDAN EN TID GÖR FMV tillsammans med Markstrids-skolan tester inför val av nytt eldhandvapen. Även om inget beslut om valet är offentliggjort har FMV och Försvarsmakten nu bestämt vilket rödpunkts-sikte som ska användas. FMV har tecknat ett avtal med leverantören Aimpoint, som ska leverera ett sikte om kallas Rödpunktsikte 18 EHV B. Även om det främst är valt med tanke på de kommande, nya eldhandvapnen kan siktet även användas på befintliga modeller.



Sikten från svenska Aimpoint används av bland andra USA:s armé.

AIMPOINT

FAKTA RÖDPUNKTSSIKTE. RÖDPUNKTSSIKTET HJÄLPER skytten att snabbt och med god precision hitta en riktpunkt i målet på kort och medellångt avstånd. Enkelheten förkortar utbildningstiden avsevärt vid skjut- och stridsutbildning jämfört med öppna riktmått. Den högre träffsäkerheten minskar även ammunitionsförbrukningen. Med ett rödpunktsikte projiceras inte den röda punkten på själva målet, utan den ses bara inne i siktet, på frontlinsen, och bara av skytten. *Källa: FMV*

GODA MATNYHETER

FÖRSVARETS MATERIELVERK, FMV, har nyligen tecknat en rad avtal om nya tältspisar, kylboxar och kokkärror.

– Det här är efterlängtat materiel. Fältförplägnad kanske inte alltid får stå i strålkastarljuset, men utgör en viktig del i soldatens vardag, säger Stefan Söderberg, produktledare Fältförplägnad på FMV.

NY KOKKÄRRA

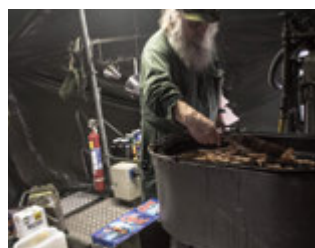
Koktraktorkärra 112 modifieras och blir Kokkärra 113. I och med modifieringen kan den dras efter person- eller lastbil i upp till 80 kilometer i timmen. Den förra versionen hade en hastighetbegränsning

på 30 kilometer i timmen.

Uppgraderingen innebär med andra ord att kärran får en avsevärt bättre förmåga att följa förbandets förflyttning. Uppgraderingen pågår från hösten 2022 till 2026.

JÄGARKÖK OCH TÄLTSPISAR

FMV har också beställt nya flerbränslekök för jägarförbanden. De nya köken kan drivas av bränslen som ger hög effekt även vid sträng kyla. De nya tältspisarna som är avsedda för tält 12 och tält 20 är i princip likadana som befintliga tältspisar, men kompletteras med bärväska och gnistskydd.



Kokgrupp från hemvärnet under övningen Aurora 17.

JIMMY CROONA/FÖRSVARSMAKTEN

KYLBOX

En annan nyhet är kylboxen, som är försedd med en temperaturlogg. Detta kommer att underlätta för Försvarsmakten att transportera färska livsmedel från lager ut till koksystem med bibehållen kylkedja och livsmedelskvalitet.

GRÖNT LJUS FÖR ADHD

Nu ändrar Försvarsmakten regelverket kring neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar. Ändringen innebär att en person med lindrig adhd som inte behöver medicinering och som dessutom uppfyller övriga krav för att kunna genomföra grundutbildning med värnplikt, nu har möjlighet att pröva eller mönstra.

SEDAN SOMMAREN 2021 har det inte varit en diskvalificerande diagnos, men det har endast gått att genomföra en del av prövningen hos Plikt- och prövningsverket i väntan på att regelverket ändras. De nya bestämmelserna införs genom ett ändringstryck av Försvarsmaktens medicinska bedömningsgrunder utgåva 2019. Försvarsmakten ändrar inte reglerna gällande autismspektrumtillstånd.

– Funktionsnedsättningen adhd delas in i tre svårighetsgrader: lindrig, medelsvår och svår. De med den lindriga formen och som inte behöver medicinering kommer inte längre att uteslutas med automatik, säger Markus Karumo, stabsläkare vid Generalläkaravdelningen.

De individer som kan bli aktuella att kallas till mönstring är de som har uppgett i mönstringsunderlaget att de inte har behov av stöd-



Markus Karumo, stabsläkare vid Generalläkaravdelningen



Nöjda värnpliktiga muckar från Amf 1. Nu får även personer med lindrig adhd möjlighet att genomföra grundutbildningen – och uppleva mucklycka.

åtgärder och därmed bedöms kunna ha en adhd av lindrig grad. De ska även uppfylla Försvarsmaktens övriga medicinska och psykologiska krav.

TVÅ VÄGAR IN

PLIKT- OCH PRÖVNINGSVERKET skickar årligen ut mönstringsunderlaget där de totalförsvarspiktiga, enligt lagen, ska svara trovärdigt på alla frågor. I årets mönstringsunderlag har inte adhd varit en diskvalificerande diagnos.

Om det vid mönstringen trovärdigt framkommer att det inte funnits behov av medicinering, behandlingskontakter inom sjukvården eller andra stödåtgärder under de senaste tre åren, kan ett godkännande övervägas.

Det finns också möjlighet för de som inte blir kallade till mönstring att göra en egen ansökan på Plikt- och prövningsverkets hemsida. Vid ansökan besvarar man liknande frågor

som i mönstringsunderlaget. Om frågorna besvaras kvalificerande så kan man boka tid för prövning.

INTYG KRÄVS

PERSONER SOM KLARAR hela mönstringen eller prövningen har möjlighet att inkomma med intyg för att ompröva sin läkarbedömning och eventuellt nå en högre tjänstbarhet. Detta intygsförfarande fungerar på samma sätt som för andra medicinska hälsotillstånd.

Det är helt frivilligt att inkomma med intyg och alla kostnader för intyget står den mönstrande eller prövande för.

På Försvarsmaktens hemsida finns intygsunderlag som ska användas i kontakt med specialistläkare för de som vill inkomma med kompletterande medicinsk information om sin diagnos i samband med mönstringen eller för att ompröva den tjänstbarhetsbedömning de fått.

TONGIVANDE FLYGDOKTOR

Andreas Brink – stridspilot,
stabsläkare, forskare. Och musiker.





” Musiken var min reservplan, att följa om jag inte skulle ha blivit antagen till Krigsflygskolan i Ljungbyhed för att uppfylla drömmen att bli stridspilot. Jag började spela cello i kommunala musikskolan när jag var åtta år och har spelat sedan dess. Varför det blev just cello? Träblåsinstrument tyckte jag var för skråniga och bleckblåsinstrument helt omöjliga att få ljud i. Fiolen var så liten och lät så illa och kontrabasens fodral kunde man ju tälta i. Så valet var ganska enkelt.

Under gymnasietiden tog passionen för musiken fart och det blev många timmars övande. På skolavslutningen spelade jag Rimskij-Korsakovs ”Humlans flykt” tillsammans med en pianist, en bedrift som känns lite avlägsen idag även om jag fortfarande spelar i olika konstellationer.

Under försvarets strategiska time-out började jag läsa till läkare vid Karolinska Institutet. För att hålla liv i musicerandet startade jag tillsammans med en violinist Medicinska Föreningens Stroke-ensemble. Vi samlade duktiga musiker som valt att omskola sig inom medicin och spelade på alla möjliga tillställningar, såväl stora ceremonier som privata middagar hos professorer.

Musiken har enorm beröringskraft för mig. Det är ett icke-verbalt fenomen som engagerar, inspirerar, väcker känslor och har en helande effekt. Vetenskaplig evidens finns för musik som terapi inom vården med exempelvis kortare vårdtid efter kirurgi, ökat välbefinnande hos dementa och lugnande effekt på barn.”

ANDREAS BRINK

Gör: Arbetar som stabsläkare på flygstaben, forskar i flygfysiologi vid Karolinska Institutet

Bor: Stockholm

Familj: Två musicerande tonårsdöttrar

Dold talang: ”Jag pratar japanska och är skaplig på fäktning.”



MED KRIGET PÅ SMS-AVSTÅND

Major Roger Djupsjö utbildade ukrainska säkerhetsstyrkor i den kanadensiskeledda Operation Unifier i drygt elva månader. När de ryska styrkorna samlades vid Ukrainas gränser fick han avbryta och åka hem tillsammans med sina svenska kollegor. Bakom sig lämnade han många nyfunna ukrainska vänner.

Hans roll i insatsen var att åka runt i Ukraina och mentorera övningar, alltså hur man planerar, genomför, driver övningen och hur man sedan tar hand om erfarenheterna.

– Under tiden jag var där lärde jag ju känna en rad biträddande övningsledare och vi blev mycket goda vänner.

Roger Djupsjö har trots avståndet fortfarande regelbun-

den kontakt med dem.

– Vi skickar sms när det passar dem, vi försöker undvika mobilsamtal för att de inte ska riskera bli inpejlade.

Och han kan konstatera från rapporterna att det ändå går tämligen bra för de ukrainska styrkorna.

– Som en av mina forna vapenbröder skrev nyligen: the russian army have big muscles but no brains.

Enligt de meddelanden han får finns det inkompetens i den ryska militära ledningen och ukrainarna slåss framgångsrikt med fördröjningsstrid. De slår till mot underhållslinjerna. Man försöker hålla sig nära fienden så de inte ska kunna använda sin eldkraft utan att riskera slå ut de egna trupperna.

– Det är en taktik som vi har utbildat dem i, och de har själva erfarenhet hur de rys-

ka trupperna resonerar eftersom de varit en del av östblocket. Ukrainarna har en obruten vilja att försvara sitt land, säger Roger Djupsjö.

Han kan också berätta hur stor hjälp ukrainarna har av de vapen de fått från väst.

– De har varit väldigt effektiva mot de ryska stridsvagnarna, i ett sms stod det: we're opening them up like cans.

KOPIÖST FRUSTRERANDE

ROGER DJUPSJÖ NOTERAR dock bekymrat att de har problem med de ryska flygstridskrafterna, i luften är de numera underlägsna.

– Min personliga åsikt är att Nato borde inrätta en no flight zone i de västra delarna av Ukraina, då kan man åtminstone hävda att man skyddar civilbefolkningens flyktvägar.

Han erkänner att det är kopiöst frustrerande att ta del

av nyheterna om kriget, något som han svårt att låta bli trots att hans närmaste bett honom försöka avstå.

– Jag är omväxlande arg och ledsen, orolig för vännerna så klart, men samtidigt övertygad om att det vi bidragit med har hjälpt. Min tid i Ukraina

var ett av mina bästa år, det är ett fantastiskt land med härliga människor och det finns en koppling mellan svenskar och ukrainare, vi går bra ihop.

I dag jobbar Roger Djupsjö på högkvarteret igen, med planeringen av försvarsmaktsövning Aurora 23.

– Jag försöker få in moment och delar som liknar det som pågår i Ukraina just nu, det vore ju galet om vi inte drog lärdomar av det. ◀

Text **Johan Lundgren/Leds Komm**

Not. Intervjun gjordes i mitten av mars.

SÅ PÅVERKAS VI AV KRIGET

1. Hur har kriget i Ukraina påverkat dig? 2. Hur känns det att gå till jobbet?

Fanjunkare

EMIL KARLSSON

Underrättelsechef 42:a pansarbataljonen, P4 Skövde



1. Privat har det inneburit att jag har säkerställt bredskapsåtgärder för mig själv och för mina nära anhöriga, till exempel att det finns mat, vatten och elförsörjning om något skulle hända. I min befattning har det inneburit att jag följer händelseutvecklingen kopplat mot motståndarens doktrinära uppträdande och frånvaron av den, men även verkansrapporter på rysk militärmaterial.

2. Det har alltid känts aktuellt att gå till jobbet och ännu mer nu. Det känns inte jobbigt eller så, det är det här vi tränar för.

Kapten

GLENN WESTLUND

Stf kompanichef 3:e grundutbildningskompaniet, Ing 2 Eksjö



1. Det tydliggör varför vi gemensamt måste gå man ur huse för att säkerställa vår huvuduppgift: att leverera väl tränade krigsförband. För att lyckas med det måste vi gemensamt och offensivt rekrytera blivande chefer. Sedan måste vi träna dem stenhårt i krigsorganisationen då truppföringen är arméofficerns viktigaste stålbad för att öka sin duglighet. Det är under truppföringen ledaregenskaper förädlas!

2. Motiverande men krävande. Vi måste bli fler och större, men lyckas vi inte behålla erfarenheten som finns hos de officerare som faktiskt sliter just nu är

risken överhängande att vi bygger in ineffektivitet och inkompetens i organisationen som blir svår att hantera. Normer raseras snabbt om man tror att kvantitet vinner över kvalitet när det gäller officerare. Personaltjänsten måste utvecklas avsevärt och integreras med krigsorganisationens behov.

SARA AHL

Förbandsekonom vid Stockholms amfibieregemente



1. Personligen påverkar kriget mig känslomässigt och ekonomiskt. Jag lider med Ukrainas befolkning och tänker mycket på vilken mardröm de befinner sig i. Ekonomiskt påverkar det mig genom att priset på drivmedel och mat ökar, och att börsen reagerat kraftigt. Kriget har ännu inte påverkat

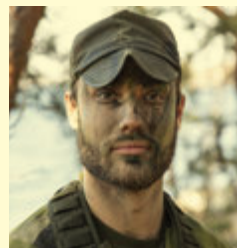
mig i min befattning.

2. Det känns extra bra att vara i en organisation som fyller en viktig funktion.

Korpral

BJÖRN BODIN

Sambandsgruppchef ledningspluton, lednings- och underhållskompaniet vid Stockholms amfibieregemente



1. Jag lider med det ukrainska folket och hoppas att detta får ett slut så snart som möjligt. Sen så får man ju mycket frågor från anhöriga som är oroliga för hur det kommer påverka oss här i Sverige. Men jag säger till alla att Sverige är välrustade för att klara av ifall världsläget skulle ändras här i närområdet.

2. Jag känner att jag kan jobba på som vanligt.

Minusma stödjer med nödvändig eldkraft – samtliga operationer är beroende av varandra.

HETTAN STIGER I MALI

FN:s Minusma-insats drabbas dubbelt när de franska insatserna Barkhane och Task force Takuba avbryts, berättar en av de militära styrkecheferna, svenske brigadgeneralen Stefan Andersson.

EN PATRULL FRÅN FN:s insats Minusma besöker en by i sydöstra Mali. De samtalar med människor, skapar lugn, hjälper till med enklare sjukvård – sådant soldaterna i den fredsbevarande insatsen är satta att göra.

Någon timme efter besöket rullar bilar in i byn. En mindre grupp jihadister kliver av flaken och söker sig till en av

männen, som de uppenbarligen vet har samtalat med FN-soldaterna. Efter att även ha hämtat mannens familj dödas han framför deras ögon. Eller "slaktas" som det står i den rapport som brigadgeneral Stefan Andersson refererar till. Budskapet är tydligt: pratar du med FN dör du.

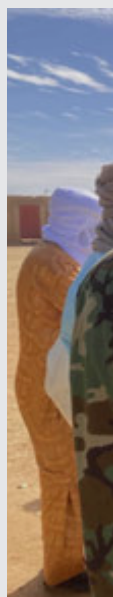
ÖKAD RISK FÖR REPRESSALIER

HAN ÄR SEKTORCHEF I FN:s insats Minusma med ansvar för 4 000 soldater och återger händelsen av ett specifikt skäl. När de franska insatserna Barkhane och Task force Takuba inom kort avvecklas ökar jihadisternas handlings- och rörelsefrihet. Det leder bland annat till en ökad risk

för repressalier som den i inledningen.

– Det minskar förstås befolkningens vilja att prata med oss, något vi är beroende av för att hålla oss uppdaterade samt förmedla information och för att kunna utföra vårt uppdrag, där en av de viktigaste uppgifterna är att skydda civilbefolkningen, säger han.

Utan den dämpande effekt som de franska insatserna har haft på jihadisterna ökar sannolikt också risken för attacker mot internationella förband och den maliska armén. Vilket givetvis innebär ett tilltagande hot mot Minusmas personal, både på camperna och när de befinner sig på operationer. Stefan Andersson konstaterar



att det inte är mycket att göra åt saken, mer än att så gott det går stärka skyddet runt camper och under operationer, samt genom ständig utbildning och övningar.

BEHÅLLER FOKUS

– SOM DET SER ut nu får vi inte mer resurser och vårt mandat, som innebär att vi bara får använda våld i självförsvar, är oförändrat. Men det är bara att acceptera läget och behålla fokus på uppgif-

ten. I min sektor har vi en bra relation med den maliska armén och vi strävar ständigt efter att utveckla koordinering och samarbete. Detta blir nu än viktigare.

Han understryker också att en viktig framgångsfaktor för såväl Mali som hela Sahelregionen, är att den nu sittande övergångsregeringen på allvar diskuterar och planerar för att kunna genomföra en valprocess betydligt tidigare än vad som tidigare meddelats.

Stefan Andersson är sedan november 2021 chef över Minusma Sektor öst fram till november 2022. Han är placerad på sektorshögkvarteret på FN:s Internationella Super Camp i Gao, tillsammans med sju andra svenska officerare.

Frankrike meddelade i mitten av februari att de kommer att lämna Mali militärt inom fyra till sex månader. ◀

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**



Ett viktigt möte med ett förband innan de ger sig ut på operation.



Stefan Andersson med ett anti-dröner-vapen.



Dialog med de väpnade parterna – hur följa avtalet och komma vidare? En inte helt enkelt fråga.



Exempel på när indirekt eld slår ner på nigerianska campen, denna gången i Ansongo. Ingen stupad men flera skadade.

HALLÅ DÄR, HANS GRANLUND ställföreträdande chef för utbildningsinsatsen EUTM Somalia.

Hur är det i Mogadishu?

– Här går livet vidare. Vi börjar närma oss EOT för del av den svenska kontingenten. Knappt en månad kvar nu för kamraterna.

– Landet har under senaste tiden rört sig mot presidentval, som tidigast kommer att kunna genomföras i mitten på maj. Då kommer det att vara mer än ett år försenat och mycket efterlängtat i landet.

– I landet i övrigt går man in i en ny fas när afrikanska Unionens nya mandat anger att [deras fredsbevarande insats] ska vara avvecklad om två år och uppgifterna övertagna av de somaliska säkerhetsstyrkorna.

– Det är en stor och svår uppgift, som vår mission har en tydlig roll i att både utbilda till mentorera övergången och verka som rådgivare på både kort och lång sikt.

Hur går det i uppdraget då?

– Det har varit en omtumlande tid. Säkerhetsläget är

fortsatt allvarligt och det dagliga hotet bedöms högt. I snitt är det ett attentat i någon form varje dygn i Mogadishu. Självmoordsbombare, bilbomb, minor eller riktade lönnmord. Det medför att säkerheten är alltid vår första prioritet och tas på stort allvar.

– Under januari kallades missionens chef, en italiensk general, plötsligt hem av nationella skäl och utan vidare förklaring. Jag fick hastigt avbryta min leave och inställa mig 48 timmar senare i Mogadishu. Det var en hektisk tid innan vi i mars fick en ny chef.

– Jag kan konstatera att som chef har du som regel alltid en ställföreträdare utsedd och redo att ta över om så krävs. Och som ställföreträdare är man ständigt beredd att ta över i en insats. Det gör också att man alltid är två om vardagens alla utmaningar och bekymmer. I samma ögonblick som chefen försvinner är man dock helt själv, något som blev väldigt påtagligt för mig.

– Jag vill här passa på att tacka för allt stöd som chefer hemma har gett och den omtanke som organisationen uppvisat.

Vad sker härnäst?

– Utvecklingen hemmavid sätter sina spår även hos oss. Många av de deltagande nationerna är också Natoländer. Dessa är samtliga mer eller mindre inblandade i Nato:s beredskaps-höjningar föranledda av situationen i Ukraina. Detta medför att både underhållsflyg och personalrotationer påverkas. Men som vi säger i marinen, vi sitter ju inte i sjön! <

Text **Johan Lundgren** Foto **Feisal Omar/Reuters**

EUTM SOMALIA

»» EUTM Somalia startade 2010 och har som huvudsaklig uppgift att bidra till kapacitetsbyggande inom försvars- och säkerhetsområdet på regeringsnivå, främst vid det somaliska försvarsministeriet, och inom den somaliska försvarsmakten. »» I insatsen deltar sex EU-stater samt Serbien och Storbritannien. I dagsläget är den personella styrkan cirka 180 officerare, soldater och civila. Sverige bidrar med cirka nio personer. Verksamheten bedrivs främst i Somalias huvudstad Mogadishu.



Säkerhetsläget i Mogadishu är allvarligt, med i snitt ett attentat varje dygn. Bilden visar somalisk säkerhetspersonal som säkrar en plats i huvudstaden, strax efter en explosion.





UNDER MARS OCH APRIL 2022 DELTOG FÖRSVARSMAKTEN I DEN NORSKLEDDA VINTERÖVNINGEN COLD RESPONSE, TILLSAMMANS MED STYRKOR FRÅN ETT STORT ANTAL NATIONER.

Text Försvarsmakten

TILLSAMMANS



I NORGE ▶

ÖVNINGEN HAR HÅLLITS sedan 2006 och är ett sätt för Försvarsmakten att stärka svensk militär förmåga och militärt samarbete med andra länder.

De svenska markförbanden deltog i år med en reducerad brigadstridsgrupp, samorganiserad med finska arméförband. Totalt var cirka 1 500 soldater och officerare engagerade från Norrbottens regemente, Norrlands dragonregemente, Bodens artilleriregemente, Göta trängregemente, Ledningsregementet, Livgardet, Försvarsmaktens tekniska skola, Försvarsmedicincentrum,

Arméstaben och Markstrids-skolan. Även Norrbottens flygflottilj F 21 var med i övningen med flera Gripen-plan.

Huvuddelen av övningen för den svensk-finska brigadstridsgruppen genomfördes i Troms fylke. ◀

FAKTA

COLD RESPONSE 2022

Övning Cold Response 2022 genomfördes 14 mars-1 april, med cirka 35 000 deltagare från 27 nationer varav omkring 1 600 svenska soldater och officerare. Den årliga övningen syftar till att öva försvar av norra Skandinavien.

DAVID KRISTIANSEN/FÖRSVARSMAKTEN



Statsminister Magdalena Andersson var ett av många tunga besök under övningen. Här samtalar hon med soldater från Ledningsregementet.

DAVID KRISTIANSEN/FÖRSVARSMAKTEN



Termosen är en kritisk utrustningsdetalj för soldater som verkar i vintermiljö.



BEZAV MAHMOD/STRIDSFOFOND

Svenska granatkastarpansarbandvagnar håller försvarslinjen med indirekt eld under det inledande anfällsskedet.



JENS ÅKERLUND



Regn, kraftig blåst och ymnigt snöfall var några av de väderlekar som deltagarna fick hantera.

Svensk och norsk försvarsmedicinsk personal tar hand om de som "skadats" under striderna i övningen. Detta vid ett gemensamt fältsjukhus som var placerat ett par mil från stridsområdets front.

DAVID KRISTANSEN/FÖRSVARSMAKTEN





Svensk-finskt samarbete på verkstadsgolvet. Svensk och finsk mekaniker i samverkan.



MATS CARLSSON/FÖRSVARSMAKTEN



DAVID KRISTANSEN/FÖRSVARSMAKTEN

En mekaniserad bataljon behöver drivmedelssoldater för att kunna rulla. Det fixar trosskompaniets underhållspluton som ser till att bataljonens fordon kan fyllas upp.



BEZAV MAHMUD/STRIDSFOTOAVD

Upphämtad späningsenhet som tolkar tillbaka till egen enhet efter att ha spanat i terräng som är för riskabel att förflytta sig i med skoter.

"Även om vi är vana att verka under vinterförhållanden är det här en lite annan miljö än vad vi är vana vid. Bara att starta och landa i den här typen av alpin terräng med kraftiga, plötsliga vindbyar och turbulens skiljer sig en hel del från förutsättningarna på hemmaplan. Vi har ju inte flygbaser mitt inne i fjällvärlden som man har här", säger divisionschefen Karl.



JESPER SUNDSTRÖM/STRIDSFOTOAVD

Luft och mark. Att se Jas 39 gripen och granatkastarpansarbändvagn 90 på samma bild hör inte till vanligheterna.



JESPER SUNDSTRÖM/STRIDSFOTOAVD

JESPER SUNDSTRÖM/STRIDSFOTOAVD



Flygtekniker ur flygunderhållskompaniet kontrollerar däcktrycket på Jas 39 Gripen.

AMF4



VAKAR



I INLOPPET TILL GÖTEBORGS HAMN LIGGER ETT AV SVERIGES NYA REGEMENTEN, ÄLVSBORGS AMFIBIEREGEMENTE AMF4. DERAS HUVUDUPPGIFT ÄR ATT SÄKRA SJÖFARTEN LÄNGS VÄSTKUSTEN OCH I SYNNERHET FLÖDET AV VAROR TILL OCH FRÅN SVERIGE.

I VÄST



Text & foto *Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm*

AMF4

DE TVÅ Scania-dieslar-
na under luckorna på
akterdäck driver den
mörkgröna båten i
40 knop mot skären.
Innan den når fram sänker
stridsbåtförare Elis Josefsson
farten till hälften. I hörlurarna
får han fortlöpande informa-
tion om vilken kurs han ska

hålla, vilka sjömärken han ska
följa. När skären är passerade
och båten når nästa fjärd gör
han en kraftig gir åt styrbord
tills två ensmärken på en ö på
andra sidan fjärden, står över
varandra.

– Vi ensar hela vägen ut till
Känsö, förklarar William Wim-
mer som sitter på babordssidan

med sjökort och gradskiva, och
är den som talar om för sin kol-
lega hur han ska styra.

Den gps-baserade plottern,
ett hjälpmedel som hart när
alla fritidsbåtskeppare förlitar
sig på i dag, är förvisso påsla-
gen och på skärmen framför
William syns en kartbild av
den närmaste omgivningen,



Stridsbåt 90H har utrymme för en
halv pluton och kan förses med tre
tungta kulsprutor eller två kulsprutor
och en granatspruta.

William Wimmer navigerar med hjälp
av ett traditionellt sjökort, gradskiva
och kompass. Föraren får löpande
instruktioner om vilka riktmärken
han ska följa, när han ska gira och
eventuella riskområden han behöver
vara uppmärksam på.



En samling lätt slitna värnpliktiga går ombord på stridsbåten ute på Kängsö efter ett övningsdygn. Samtliga har genomgått en särskild utbildning, "Kvalificerad passagerare", som innebär att de vet hur de ska agera vid en eventuell nödsituation.

När alla är ombord går Elis igenom säkerhetsrutiner. Bland annat utses en chef för var och en av de fyra livbåtarna.



och hur båten rör sig genom skärgården. Men plottern används inte som huvudmetod för navigering, eftersom tekniken kan falla ifrån eller störas ut.

Det är en torsdag i mars och uppdraget för de två soldaterna på utbildningskompaniet vid Älvsborgs amfibieregemente Amf4 är tämligen odramatiskt: hämta en pluton värnpliktiga

som legat ute på övning ett dygn.

ANDRA KULLEN VÄRNPLIKTIGA

RESAN FRÅN HEMMABRYGGAN inne vid Karingberget, som området där Amf4 håller till heter, tar ungefär tio minuter och strax sätter Elis stäven mot bryggan där plutonen väntar. Ilastningen går fort och efter

en kort säkerhetsgenomgång backar båten ut och vänder tillbaka till regementet.

Båten är en stridsbåt 90H, och beskrivs ofta med det något slitna begreppet arbetshäst. Men det är för all del en rimlig beskrivning. Elis Josefsson pekar genom framrutan på en lucka på fördäck.

– Under den kan vi montera





Behovet av stridsbåtsförare är stort och trycket på utbildningen av nya förare högt.

två kulsprutor, som vi kan styra och avlossa härifrån, säger han och pekar på en röd knapp på sidan av ett av skopreglagen, som reglerar båtens vattenjetstrålar för framdrivning.

Precis bakom styrhytten finns en lavett för ytterligare en kulspruta eller granatspruta, och en skytt.

De värnpliktiga som strax går iland på bryggan där ett tjugotal andra stridsbåtar ligger förtöjda tillhör den andra kullen som utbildas på Amf 4. Formellt återinrättades det i höstas, men kullen inledde sitt utbildningsår under ledning av

nuvarande Stockholms amfibieregemente Amf 1.

– Vi har fått lite av en flygande start, konstaterar överste Fredrik Herlitz som är både regementschef och garnisonschef. Garnisonen, som tidigare låg under FömedC (Försvarsmedicincentrum, reds anm), gick över till Amf 4 tillsammans med en rad andra funktioner.

Men det rör sig naturligtvis långt ifrån om bara en organisatorisk förändring. Utöver de befintliga enheterna har en ny tillkommit: 5:e amfibietabalkjonen. Den kommer att bestå av 900 man och ha helt nya förmå-



Överste Fredrik Herlitz är chef för Ålvsborgs amfibieregemente och Göteborgs garnison.

gor för sjöstrid. I skrivande stund pågår en upphandling av ett sjörörligt granatkastarsystem, något som saknas i dag. I stället för att behöva gruppera på land kommer systemet vara ombordplacerat, vilket ökar rörligheten och räckvidden väsentligt.

Bataljonen ska vara klar 2025 men består redan i dag av ungefär 100 soldater.

STRATEGISKT LÄGE

SKÅLET TILL återetableringen av Amf 4 och förstärkningen av förmågorna är flera, men sammanfattas enklast med detta:



Innan Elis Josefsson sätter sig på förarplatsen gör han en rutinkontroll i maskinutrymmet och noterar också nivån i dieseltanken. Strax ska William Wimmer göra loss och därefter kan färden ut mot Kängsö börja.



AMF4



När båten rör sig i 40 knop – strax över 70 kilometer i timmen – genom skärgården gäller det att vara fokuserad. William Wimmer har i dag rollen som navigatör och guidar föraren förbi kobbar, skär och lömska grynnor.

Göteborgs hamn.

Hamnen är Skandinavien största och en förutsättning för en stor del av import och export av varor till och från inte bara Sverige, utan även Finland och Norge. Över trettio procent av av Sveriges import och export sker över hamnen och mer än hälften av alla containerfrakter, enligt Göteborgs hamn.

– Det här flödet är extremt viktigt att skydda, vilket är vår huvuduppgift, säger Fredrik Herlitz.

Det förklarar också regementets läge, precis i inloppet till den gigantiska hamnen.

Men uppgiften är större än så, understryker han. Amf 4 verkar längs hela västkusten, från Halmstad i syd upp till Lysekil och Uddevalla. Krigsförbanden är dessutom operativt rörliga vilket innebär att de verkar längs hela Sveriges kust.

KASERNER FRÅN 1944

SOM FÖR ALLA enheter i Försvarsmakten som befinner sig i tillväxt är utrymme och infrastruktur en tydlig utmaning. Kasernerna på regementsområdet byggdes för KA 4 1944 och är i grunden anpassade för just det fasta kustartilleriet. I dag finns som sagt betydligt fler verksamheter. Utöver

FömedC:s sjukvårdskompanier huserar även Elfsborgsgruppen med sina fyra hemvärnsbataljoner inom garnisonsområdet.

– Visst är det trångt, och det tar tid att bygga nya hus. Men jag ser inte att det är något som hindrar vår utveckling utifrån gällande plan, säger Fredrik Herlitz och tillägger att de även kommer att använda lokaler på andra adresser i närområdet.

Även om antalet anställda ska öka till 1 500 från dagens

uttryck för det.

Fredrik Herlitz påpekar också att de har ett omfattande samarbete med civila aktörer. Givetvis med Göteborgs hamn, men även med berörda kommuner, polisen och Kustbevakningen.

HÖGT UTBILDNINGSTEMPO

NERE VID BRYGGAN har Elis Josefsson och William Wimmer förtöjt båten för dagen. Men den ska snart ut igen. Fast då

”Även om det tidigare funnits en del protester kopplat till våra skjutfält möter jag nu framför allt positiva röster.”

1 000, och värnpliktiga till 450 från dagens 300, är en ökning av själva regementsområdet en utmaning. Och vore knappast ens möjlig. Villornas trädgårdar ligger på flera ställen precis intill det dubbla stängslet som omgärdar det militära området.

Hur ser de boende i Göteborg på att ni utökar er verksamhet?

– Även om det tidigare har funnits en del protester kopplat till våra skjutfält möter jag nu framför allt positiva röster. Jag tror att allt fler förstår varför vår verksamhet behövs och ger

med två värnpliktiga, blivande stridsbåtförare, på förar- respektive navigationsplats. De två båtcheferna är utlånade från bekämpningskompaniet vid femte amfibiebataljonen för att hjälpa till med de värnpliktigas båtutbildning. Allt för att klara det höga tempot mot målet 2030, då den nya amfibiebataljonen ska stå fullt redo att skydda sjöfarten på västkusten, tillsammans med alla andra enheter och förmågor som just nu växer på Karingberget, vid inloppet till Skandinavien viktigaste hamn. ◀

DET HÄR ÄR ÄLVSBERGS AMFIBIEREGEMENTE

»» Amfibieförbanden verkar där land möter hav och är en viktig länk mellan armé- och marinstridskrafterna. Med hjälp av små enheter, snabbgående båtar, minor, robotar och granatkastare utgör de Försvarsmaktens främsta resurs i försvaret av Sveriges skärgårdsområden.

»» Älvsborgs amfibieregemente är en del av marinen. De verkar i kustnära zoner, floddeltan, skärgård, inlopp, farleder och hamnar. Med förmågan att operera i och under vattenytan, på land och i luften en unik förmåga och viktig länk mellan armé- och marin-

stridskrafterna.

»» Förbandens huvuduppgift är att med hjälp av bland annat minor, robotar och granatkastare från kobbar och skär förhindra en motståndare från att ta kontroll över leder, nå avlastningsområden och få fäste på land.

»» Genom att använda

en rad olika båttyper – exempelvis stridsbåt, svävare, bevakningsbåt och trossbåt – har regementets krigsförband en hög grad av rörlighet. I kombination med små välutbildade enheter har man förmågan att på kort tid ta och utöva kontroll över stora ytor längs kusten.

NOSKRAFT

TROTS ALLT MER AVANCERAD TEKNISK MATERIEL ÄR FÖRSVARSMAKTENS HUNDAR ETT OVÄRDERLIGT STÖD FÖR ATT UPPTÄCKA HOT I DEN SPECIELLA SKÄRGÅRDSMILJÖN. PÅ 132:A SÄKERHETSKOMPANI SJÖ UTBILDAS HUNDFÖRARE OCH HUNDAR.

WILLIAM har just lagt ut ett spår, små bitar av en särskild sorts hundgodis, och hjälper Morre ut ur bilen. Morre är en fyraårig schäfer med flera exceptionella förmågor. En av dem visar han när William lyfter honom ur bilen: han är knäpptyst. Trots att hela hans kropp och ögonen signalerar iver och glödande entusiasm inför den uppgift han vet väntar honom.

– Vi tränar hundarna så att de inte blir för begeistrade när det är dags att jobba. De behöver kunna trigga igång utan

att skälla eller låta, förklarar William.

När han ger tecken sänker Morre nosen mot marken och följer spåret, som går från planen där de övriga hundförarna ur 132:a säkerhetskompani sjö är samlade. Vid varje ställe där William lagt en liten bit av så kallad kong, ett särskilt preparat med en distinkt doft som används vid spårträning, stannar Morre och lägger sig ned. Fortfarande utan att ge ett ljud ifrån sig. Efter ytterligare några minuter når han slutet av spåret och får beröm.

William gjorde sin värnpliktsutbildning som hundförare på F 21 i Luleå och tog anställning här förra året. Nu befinner han sig i slutfasen av sin hundförarutbildning.

Hundförarna på 132:a säkerhetskompani sjö är en central del i förmågan för Amf 4:s uppdrag att bevaka och skydda skärgården och leden in och ut ur hamnen.

GEMENSAM RESURS

ATT 132:A säkerhetskompani sjö är placerat på Amf 4 är snarast en tillfällighet, enligt



Schäfern Morre har hittat en bit kong – som används vid spårträning – och lägger sig ned för att markera fyndet.



Morre tvekar inte en sekund när han följer spåret som hundföraren William lagt ut.

hundtjänstledaren Jeanette. Hon förklarar att när Amf 4 las ner 2005 ”ville politikerna ha något kvar på västkusten”. Men placeringen är förstås högst lämplig även ur ett operativt perspektiv, då skärgårdens fragmenterade terräng gör det särskilt utmanande att exempelvis upptäcka mänsklig aktivitet på öarna. Hundarna här klarar av att känna doften från en människa som befinner sig på en ö bara genom att passera med båt, om vindriktningen ligger mot båten.

– Men vi tillhör 13:e säker-

hetsbataljon vid Livgardet, och kan verka över hela Sverige, berättar Emil som har arbetat som hundförare här i fyra år.

ÖVAR STRID

UTÖVER SPÅRNING tränas hundarna förstås i att klara av stridssituationer. Att hundarna inte är skotträdde kontrolleras redan när de tas ut för tjänstgöring, hos FHTE (Försvarmaktens hundtjänstenhet). Sedan övas de i simulerade stridssituationer med lös ammunition och soldater som agerar motståndare.

– De lär sig också att genast

lägga sig ned när hundföraren intar stridsställning, exempelvis, berättar Emil.

Att William och hans kollega Felicia, som också tränar spårning med sin hund, har stridsvästar på sig idag är för övrigt ett led i detta; hunden vänjer sig på det sättet vid den utrustning som bärs just i strid.

Båda ger ett otvetydigt svar om vad de ser fram emot mest det kommande året: att ”bli operativa”. I klartext innebär det att de får komma ut och hjälpa till vid olika insatser, och så att säga visa vad de och hundarna går för när det gäller. ◀

Emil, Felicia och William är tre av hundförarna på 132:a säkerhetskompani sjö vid Amf 4. De bär stridsvästar för att hundarna ska vänja sig vid utrustningen som används vid strid.



SNART VÄRLDSKLASS

Svensk förmåga att försvara sig mot cyberattacker är bättre än vad som ofta framkommer i debatten. Men ännu inte tillräckligt bra. Det säger överste Patrik Ahlgren, chef för Försvarsmaktens cyberförsvarsavdelning.

MARS FICK DEN andra kullen värnpliktiga cybersoldater i it-försvarsförbandet (ITF) sina utbildningstecken. Under våren etableras ytterligare ett sådant förband, Andra ITF. Men även om dessa ofta får representera vårt växande cyberförsvar i media består det av flera delar.

Överste Patrik Ahlgren, chef

för Försvarsmaktens militärstrategiska cyberförsvarssektion, beskriver det som ett ekosystem som börjar med varje enskild individ. De som hantarer it-utrustning och använder tjänster på nätet och genom appar. Det är ofta de som genom genom okunskap och obetänksamhet öppnar för attacker på viktiga it-system. Attacker som kan skada funktioner i samhället som behövs för vår vardag. Som el- och vattenförsörjning, telekommunikation och möjlighet att betala för varor och tjänster.

Andra viktiga aktörer i det system som utgör Sveriges cyberförsvar är nätoperatörer som driftar de nät som

bär datatrafik, Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetstjänster – och givetvis it-försvarsförbanden – och myndigheter som Säpo, Polisen, FRA och PTS med flera, förklarar Patrik Ahlgren.

EKOSYSTEMET UTVECKLAS

DET ÄR ALLTSÅ en stor samling aktörer och just nu pågår en kraftfull utveckling av hela ekosystemet, delvis drivet av Försvarsmakten. Patrik Ahlgren hävdar att Sverige ligger bra till i en internationell jämförelse, men att vi har en hel del arbete att göra innan målet är nått: ett cyberförsvar i världsklass. Han har varit chef för cyberförsvarsavdelningen



”I fred kan myndigheter och företag begära stöd av Försvarsmakten för enskilda händelser eller situationer.”

åtgärder för att förstärka förmågan, hjälper Försvarsmakten även civila aktörer att utvecklas.

– Det gör vi bland annat genom övningen Safe Cyber, som vi hittills har genomfört fyra gånger. Förra året övade vi myndigheter inom luftfarts- och sjöfartssektorn, och i höst deltar telekomoperatörer, som bedriver internet-transmissionen.

Och i den årliga övningen Locked Shields, som ordnas av cybersäkerhetscentret CCDCOE i Tallinn, övar Försvarsmakten tillsammans med svenska aktörer i energisektorn.

Utöver utbildning och övningar pågår även forskning inom området, främst i samarbete med KTH.

– Och i det nyetablerade nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) bedrivs även ett omfattande, och växande, samarbete mellan myndigheter.

STÖTTAR I FRED

EN DEL AV Försvarsmaktens uppdrag inom området är att i fredstid förbereda sig för att kunna skydda Sverige mot cyberangrepp vid väpnat angrepp, och även vara beredd att stärka skyddet av infrastrukturen i fredstid. I fred kan faktiskt myndigheter och företag begära stöd av Försvarsmakten för enskilda händelser eller situationer.

Har det hänt?

– Den frågan kan jag inte svara på, eftersom Försvarsmakten inte kommenterar myndighetens operativa verksamhet.

Även frågan om huruvida Försvarsmakten bara skyddar sina egna system i fredstid, eller om även civila system inkluderas, får ett icke-svar: ”Vi skyddar de system vi anser är nödvändiga att skydda.”

Utvecklingen av ekosystemet är centralt för att stärka Sveriges cybersäkerhet. Parallellt med det stärker även Försvarsmakten sina egna förmågor brett inom organisationen, utöver utbildningen av cybersoldater. Bland annat planeras kurser inom cybersäkerhet för officerare och civila medarbetare. Detta görs delvis för att möta den tilltagande bristen på it-personal i samhället.

– Inom bara några år kommer det att saknas över 70 000 människor av svensk it-bransch, enligt arbetsgivarorganisationen It- och telekomföretagen. Redan i dag ser vi att det är en stark konkurrens, vilket driver upp löner till en nivå som myndigheterna aldrig kommer att kunna betala, säger Patrik Ahlgren.

Hur ser du att cyberförsvarsförmågan utvecklas de närmaste åren?

– Utöver en personell tillväxt inom området handlar det också om automatisering av den teknik vi använder, främst genom AI (artificiell intelligens, reds anm). Vi har forskningsprojekt på KTH inom flera områden och jag tror att en brytpunkt sker om fem-sex år. Då kommer vi att se en kraftig tillväxt av cyberförsvarsförmågan. ◀

Patrik Ahlgren deltog i ceremonin när den andra kullen cybersoldater fick sitt utbildningstecken, Aegis-tecknet, i mars.

sedan 2016 och har sett betydande förändringar i cyberdomänen.

– En uppenbar skillnad i dag mot när jag började här handlar om mängden attacker. Det är tvivelsutan en ökande trend, konstaterar han. Samtidigt blir vi allt bättre på att hantera hot och attacker. Och det finns även en betydligt högre medvetenhet kring området i samhället i dag jämfört med för sex år sedan.

Försvarsmakten är självfallet inte ensamma i arbetet med att stärka cyberförsvaret, men leder alltså en betydande del av det. Utöver utbildningen av cybersoldater, etableringen av it-försvarsförband och andra

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**



PRICKSÄKRA

De utgör en exklusiv skara jägare, prickskyttarna. Deras uppgifter: störa motståndarens framryckning, sätta skräck i fienden och döda nyckelpersoner. Möt Eric och Eric, två värnpliktiga som fann sitt livs utmaning på K4 i Arvidsjaur.

Text Johan Lundgren/Leds Komm Foto Bezav Mahmod/Stridsfoto



Eric Nichols (vänster) och Eric Silfverschiöld ville båda till vintern och sökte en utmaning som var både fysisk och mental. Därför sökte de till K4 med siktet inställt på prickskyttebefattning.



Eric bygger en o-plats av slanor, som sedan täcks med ett maskeringsnät.

ERIC NICHOLS ÄR stockholmare och Eric Silfverschiöld skåning och de ville båda två till kylan och vintermiljön i Arvidsjaur, delvis för att K 4 är enda förbandet som utbildar värnpliktiga prickskyttar. Det var i alla fall den befattningen de valde att försöka kvalificera sig till och de lyckades.

– Min pappa och min bror har också varit på K 4, så det kändes helt rätt att göra värnplikten där, säger Eric Silfverschiöld, som skjutit sedan barnsben då han tog jägarexamen som tolvåring och sköt sitt första vildsvin vid femton.

Även Eric Nichols har erfarenhet som skytt tack vare en bekant som har en skjutbana där han har övat en del.

– Jag hade hört mycket gott om K 4 av vänner som inspirerat mig att söka mig hit och jag har alltid tränat mycket och ville ha en rejäl utmaning och kände att prickskytteutbildning skulle vara en lämplig fysisk och mental prövning.

För att bli uttagen till prick-

skytteutbildningen på K 4 måste man först få godkänt på ett antal prov som nattorientering, skjutprov, avståndsbedömning och som Eric Silfverschiöld uttrycker det: ”en komma-ihåg-övning där man ska upptäcka saker i skogen och kunna beskriva dem”.

ALLTID I PAR

TILL SKILLNAD FRÅN de andra jägarrekryterna som ingår i en grupp jobbar prickskyttarna isolerat i stridspar där en person observerar och den andre är beredd att verka med vapnet. Paret utbildas för båda rollerna och ska kunna byta av varandra för att öka uthålligheten. Observatören måste vara alert och kunna läsa av sin omgivning. Avstånd, vind och temperatur påverkar kulbanan och det är saker som observatören räknar på för att underlätta för skytten.

– Båda rollerna är lika viktiga för att lösa uppgiften även om jag personligen tycker det är roligare att vara skytt, säger Eric Nichols.

Avståndsbedömning är en mycket viktig del i utbildningen, mycket handlar förstås om erfarenhet, med det finns olika tekniker de kan använda sig av för att beräkna avstånd. Vet de målets bredd till exempel, kan de med hjälp av markeringarna i kikarsiktet räkna ut sträckan till målet.

– Vi måste kunna använda oss av formler och inte av tekniska hjälpmedel som laser, för det kan göra att fienden upptäcker dig, säger Eric Nichols.

En av utmaningarna de kan ställas inför är att vara tvungna att befinna sig på samma plats, dolda under lång tid. Ofta måste de sitta eller ligga, i princip utan att röra sig, och samtidigt vara beredda att verka ögonblickligen.

– Tålmod är ett av kriterierna för att kunna blir prickskytt. Kylan blir också en utmaning. Ibland måste man dra sig tillbaka till bakre läger där inte fienden ser och göra armhävningar för att få upp värmen, säger Eric Silfverschiöld.



En av utmaningarna prickskyttnar ställs inför är att hålla sig dolda och orörliga på samma plats under lång tid.

Prickskytten ska kunna bekämpa mål på långa avstånd. Det längsta praktiska skjutavståndet är cirka 800 meter.

– Men vi har skjutit på mål 1 100 meter bort och träffat, säger Eric Nichols.

BRITTIKT GEVÄR

VAPNET DE ANVÄNDER är prickskyttegevär 90, PSG 90B – ett repetergevär som laddas om manuellt mellan varje skott. Det är en vidareutveckling av ett brittiskt gevär, anpassat för

arktiskt klimat, har vikbar kolv och kikarsikte med variabel förstoring. Kalibern är 7,62 och magasinet som kan laddas med normal-, pansarbrytande- och spårlyusprojektiler eller så kallad underkalibrerad ammunition, där hylsan är 7,62 mm men kulan 4,81mm. Det ger kortare så kallad bantid, alltså kulan exponeras kortare tid för vind, vilket ökar sannolikheten för träff på längre avstånd.

Båda killarna är väldigt nöjda med prickskytteutbild-

ningen även om den många gånger varit krävande. All prickskytteutbildning på K 4 bedrivs nämligen i fält.

– Ofta handlar det om att skida långa sträckor med all utrustning på ryggen, säger Eric Nichols, som ännu inte bestämt vad han ska göra efter värnplikten.

Eric Silfverschiölds framtid är dock tydligare.

– Jag har sökt reservofficersutbildning, men att ta anställning på K 4 är också ett alternativ. ◀

BARA PÅ K 4

» K 4 är hittills det enda förband som utbildar värnpliktiga prickskyttnar. K 4 är det förband som har flest prickskyttnar och för att kunna fylla upp krigsförbanden är de också den enda organisationsenheten, åtminstone än så länge, som utbildar särskilt uttagna värnpliktiga i den befattningen.

» I varje jägar- och spaningspluton finns två

par prickskyttnar, som i sig är en fristående resurs och löser självständiga uppgifter, ledda av högre chef.

» Uppgifterna är exempelvis att störa eller försena fiendens framryckning, och genom precisionsöverfall bekämpa nyckelpersoner eller viktig materiel. Eller att skapa känslan av att ingen går säker någonstans, så kallad

prickskyttekräck.

» Prickskytten är ett mycket effektivt stridsystem – en komponent som ger hög stridseffekt till liten kostnad.

PRICKSKYTTENS UTRUSTNING

» PSG 90B med ledad kolv, justerbart kindstöd, skenor för olika tillbehör som bildförstärkare, mörkersikte, variabelt sikte 3–12 gångers förstoring.

» Observationskikare 20– 60 gånger, laseravståndsmätare, kikare, vapenväska/ryggsäck som man dra bakom sig, skjutstöd, vind/tempmätare och ballistikkort.

» Kvistång/sekatör om man behöver röja under kvistar för fritt skottfält och eller maskera sig.

» Maskeringsdräkt för att radera ut konturerna.

» Lasersikte och pekare.

MATERIEL

FÖR SÄKRA, DISTANSTRAFFAR

Hur ersätter man något som varit riktigt bra under väldigt många år? Den frågan ställde sig Försvarsmakten redan i slutet av 1980-talet – och in kom Prickskyttegevär 90.



UNDER HELA KALLA KRIGET hade de svenska prickskyttarna varit utrustade med ett vapen som dubbats till andra världskrigets bästa prickskyttegevär: Gevär M/41 B, eller ett Gevär 96 Mauser med kikarsikte. Ett utmärkt vapen, men ett vapen med träkolv och optik från en tid när den modernaste personbilen hette Volvo PV.

I slutet av 1980-talet skulle ett nytt prickskyttegevär införas och valet föll på en modell från ett då närmast okänt företag, brittiska Accuracy International. Ursprungsmodellen kallades Precision Marksman och togs till Sverige för omfattande tester.

Vapnet antogs 1990 efter omfattande tester och en del modifieringar. Bland annat försågs i slutstycket med räfflor, för att passa bättre i svenska förhållanden.

Kolv, varbygel och magasinsspärr designades om för att kunna användas med tjocka handskar, och mekanismen anpassades för att motstå isbildning. Geväret kompletterades med ett kikarsikte från tyska Hensholdt, kikarsikte 90, med tio gångers fast förstoring.

Med det var Prickskyttegevär 90 fött. I oktober 1990 beställdes 800 vapen, och de infördes på förbanden under 1990-talet. Försvarsmakten

Text **Linus Ehn/Leds Komm** Foto **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**



Bilden visar ett PSG 90B, med vikbar kolv och sikte med variabel förstoring.

hade hittat en värdig ersättare. Men med tiden utvecklades prickskyttens roll och vapnet behövde förbättras ytterligare.

Försvarsmakten beslöt sig för att låta ett antal gevär genomgå vad som kallas renovering och modifiering.

Systemet kom att utrustas med ny optik från tyska Schmidt & Bender som har variabel förstoring mellan tre och tolv gånger – benämmt kikarsikte 11. Vapnet fick också nya svensktillverkade kikarfästen från Spuhr, samt en vikbar kolv för att underlätta transport och vapenvård. Den modifierade versionen fick tillägget B. ◀

PSG 90

Kaliber: 7,62 × 51 mm

Effektiv räckvidd: 800 m

Längd: 1 184 mm

Vikt: 6,19 kg

Maximal räckvidd: 4 300 m

Mekanism: Cylinderrepetet

Tillverkare: Accuracy International, sikte av Hensoldt (Kikarsikte 90) och Schmidt & Bender (Kikarsikte 11, PÅ PSG 90B)



RENA TANKAR

När civilsamhället i hög takt anpassas för fossilfria drivmedel får det påtagliga konsekvenser för Försvarsmakten. Gustav Krantz på Försvarsmaktens försörjningssektion reder ut vilka – och varför en övergång till bibränslen inte är oproblematisk.

FÖR BARA TIOTALET ÅR sedan var elbilar en exklusivitet. En doft av framtid och något bara välbeställda hade råd med. I dag drivs ungefär hälften av alla nya bilar helt eller delvis av en elmotor och utvecklingen bort från fordon som drivs med bensin- och dieselmotorer accelererar. Samtidigt sker en ständig utveckling av nya typer

av bränslen för dessa, med målet att sänka transporterens utsläpp av växthusgaser.

Utvecklingen bort från fossila drivmedel inom civil transport går med andra ord fort. Enligt regeringsbeslut ska Sverige vara ”klimatneutralt” – summan av utsläpp tillsammans med åtgärder som koldioxidlagring och inköp av utsläppsrätter från andra länder ska vara noll – senast år 2045.

Försvarsmakten står visserligen för en försvinnande liten del av den totala volymen av utsläpp, men har precis som andra aktörer i samhället en skyldighet att arbeta för minskade utsläpp från sin verksamhet. Också av rent militärt operativa skäl behöver en anpassning ske

av vilka drivmedel förbanden tankar sina fordon, fartyg och maskiner med.

– Om vi inte kan använda samma drivmedel som de civila användarna måste vi ju bygga en egen logistiklösning, vilket skulle skapa en del bekymmer, konstaterar Gustav Krantz på Försvarsmaktens försörjningssektion.

INGEN EGEN FORSKNING

HAN ARBETAR MED bland annat drivmedel och frågor om hur myndigheten framgent säkerställer tillgången till lämpliga drivmedel för hela sin verksamhet. Däremot bedriver Försvarsmakten i dag ingen egen forskning inom området, utan behöver anpassa fordonsparken utifrån de alternativa



drivmedel som kommersiella aktörer tar fram, påpekar han.

Något som komplicerar bilden är fordonens långa livslängd. Det finns i dag fordon i drift som är från 60- och 70-talet, så det är inte orimligt att anta att stora delar av dagens fordonsflotta kommer att finnas kvar 2045.

Så vad kommer Försvarmakten att tanka sina stridsvagnar och övriga fossilbränsle-drivna fordon med efter 2045?

– Högst troligt ett bränsle som liknar dagens. Men som förhoppningsvis inte är producerat av fossil olja, utan av hållbara råvaror.

Sådana finns för-

visso redan i dag, exempelvis i form av HVO. Det är just ett så kallat biodrivmedel (framställs av vegetabilisk olja) med i stort sett samma egenskaper som diesel. Och just HVO är det drivmedel som även två forskare på FOI pekar ut som det troligaste alternativet på kort sikt, i rapporten Klimatneutral försvarsmakt – analys av fossilfria vägval för försvarsgrenarna.



Gustav Krantz,
Försvarmaktens
försörjningssektion.

Till skillnad från det andra biodrivmedlet som förekommer, FAME eller RME (Rapsmetylater), har HVO goda lagringsegenskaper, vilket är avgörande för Försvarmakten. FAME kan inte lagras

mer än ungefär ett halvår. Försvarmakten behöver kunna lagra bränsle betydligt längre än så, bland annat av beredskapsskäl.

AVVIKANDE UPPFATTNING

MEN DET FINNS skäl att ifrågasätta bilden av HVO som ett miljömässigt hållbart alternativ, enligt Gustav Krantz. Själva bränslet är det visserligen, men i ett större perspektiv blir bilden en annan. Han menar att vetenskapligt grundade uppfattningar snarare pekar på motsatsen.

– Det handlar inte så mycket om själva tillverkningen från råvara till drivmedel, utan om produktionen av själva råvaran – växterna.

Kortfattat går resonemanget



ut på att den mark som behövs för att odla växter som kan bli till HVO i stort sett redan är upptagen av odling av föda. Och för att frigöra ny mark behöver skog huggas ned, vilket i sig ökar utsläppen av växthusgaser. Bilden är givetvis mer komplex än så, understryker Gustav Krantz, men konstaterar att det i princip bara är i Sverige och möjligen Finland som den positiva bilden av HVO dominerar.

– Det är hur som helst inget vi i Försvarsmakten kan påverka nämnvärt, utan vi behöver följa den utveckling som sker kring drivmedel i samhället i övrigt.

Kan inte Försvarsmakten gå över till eldrivna fordon?

– Absolut, el kan vara en lösning för vissa typer av fordon och för viss typ av användning. Men krav på bland annat uthållighet och tillgänglighet begränsar användningsområdet mer än i de flesta civila sammanhang, säger Gustav Krantz.

Även författarna till FOI-rapporten, Björn Nyqvist och Tomas Mårtensson, pekar på att exempelvis eldrift på längre sikt kan vara en framkomlig väg för en del av Försvarsmaktens

behov. I rapporten lyfts också en annan aspekt av drivmedelsfrågan i Försvarsmakten, nämligen flygvapnets behov. Enligt rapporten står flyget för cirka 70 procent av mängden drivmedel som används i Försvarsmakten, och därmed också för den absolut största andelen utsläpp.

SÄRSKILDA BEHOV

PÅ FLERA HÅLL i världen pågår utveckling av olika alternativa, fossilfria drivmedel för jetflyg. Försvarsmakten och FMV samarbetar med USA kring ett av projekten och redan 2017 genomfördes lyckade prov med ett biojetbränsle i Gripen-plan. Förra året gjordes ytterligare tester. USA:s flygvapen har också med framgång prövat ett drivmedel framställt av koldioxid.

Även marinen har speciella behov, med ett stort antal vitt skilda farkoster ofta med olika förutsättningar för en övergång till fossilfria drivmedel. Enligt FOI-rapporten pekar mycket på att metanol blir framtidens drivmedel inom marinen, i synnerhet då det sker en stark utveckling mot det bränslet

inom civil sjöfart. På kort sikt, däremot, bedömer rapportförfattarna att man växlar över till HVO, alltså samma bränsletyp som de bedömer ter sig rimligast för Försvarsmaktens markfordon.

Gustav Krantz understryker att frågan om framtidens drivmedel påverkas av flera faktorer, varav vissa i dag är okända, som en enskild aktör som Försvarsmakten inte har någon kontroll över.

Han understryker att det också kan bli så att utvecklingen tar en oväntad riktning och så att säga byter spår.

– Det skulle ju kunna tänkas att man ser något mer innovativt. Och i vissa nischapplikationer kanske det går utmärkt att gå över till el eller något slags bränsleceller.

Framtiden är med andra ord ovisst när det gäller vilka drivmedel Försvarsmakten ska använda i framtiden. Men det lär i vart fall dröja innan vi ser eldrivna stridsvagnar på övningsfälten. ◀

*Text Henrik Lundqvist
Rådmark/Leds Komm*



**REKORDMÅNGA
VÄRNPLIKTIGA
VILL BLI
RESERVOFFICERARE**

Sverofs (Sveriges reservofficerare) utsände ambassadör för RO-utbildningen fick ett massivt gensvar av värnpliktiga.



FÖRRA ÅRET SÖKTE 77 värnpliktiga till reservofficersutbildningen. I år har 155 sökt. Den kraftiga ökningen är delvis ett resultat av den ambitiösa informationskampanj som Sverof har bedrivit sedan förra året. Det tror Anton Kindlund på förbundet. Under drygt en månad i vinter besökte han 15 förband över hela Sverige och träffade över 1 800 värnpliktiga. Uppdraget var tydligt: locka fler till reservofficersyrket.

– Jag höll 26 föreläsningar om vad det innebär att vara reservofficer och varför det gynnar en civil karriär, berättar han.

CIVILA MERITVÄRDEN

ANTON KINDLUND ÄR SJÄLV nyexaminerad från RO-utbildningen, som han genomförde under ett års uppehåll från sina studier på KTH (Kungliga tekniska högskolan). Att han

”Det är svårt att få samma utbildning i praktiskt ledarskap och i att leda människor under tidspress vid något universitet.”

har så färsk erfarenheter av utbildningen tror han bidrog till det starka gehöret från de värnpliktiga. Han använde sig av egna erfarenheter och pekade på sig själv som exempel för att förklara hur det är att gå utbildningen och vad det ger. Fokus låg på de civila meritvärden som en RO-utbildning medför.

– Det är väldigt svårt att få samma typ av utbildning i praktiskt, kvalificerat ledarskap och att leda människor under tidspress vid exempelvis KTH, Chalmers eller något annat universitet. Det får man däremot på RO-utbildningen, förklarade jag, och underströk hur värdefull den kompetensen är ur en arbetsgivares perspektiv.

Utöver Sverofs egen kampanj

ser Anton Kindlund att även Försvarsmakten gjort och gör mycket för att höja kunskapen om reservofficersyrket, och i stort öka medvetenheten om försvaret.

VANLIGA FRÅGOR OCH SVAR

Hur bor man under reservofficersutbildningen?

Under den första delen av ROU, när man studerar vid MHS Halmstad, bor man i kadettlägenheter. Ofta delas en trea mellan två kadetter. Under höstterminen, när kadetterna sprids ut på funktionsskolor, skiljer sig boendena lite åt beroende på var studierna bedrivs. Ofta tillhandahålls lägenheter

DÄRFÖR VILL DE BLI RESERVOFFICERARE

”JAG BLIR UNIK I EVENEMANGSBRANSCHEN”



Tova Myhr är värnpliktig logistikgruppchef på stab- och trosskompaniet på A8 i Boden. Hon bestämde sig för att söka ROU för att behålla en fot i det gröna

och samtidigt ge den civila karriären ett lyft.

”Jag vill satsa på en civil karriär inom evenemangsbranschen. Visst trivs jag i det gröna livet, särskilt ute på övningar. Men jag är inte beredd att arbeta heltid inom Försvarsmakten, utan vill först och främst satsa på en civil karriär.

När Anton från Sverof hade varit hos oss och berättat om möjligheten att bli reservofficer kände jag att det skulle passa mig perfekt. Att komma ut i det civila med en militär grund är guld värt, särskilt med tanke på den utbildning inom ledarskap och planering som en

reservofficersutbildning (ROU) innebär. De mer krigsvetenskapliga delarna som en officersutbildning innefattar finner jag inte lika intressant. Självklart är det en bra utbildning, men ROU stämmer mer överens med mina intressen och värderingar.

Det kommer alldeles säkert att kännas bra att komma in och tjänstgöra då och då. Ett av mina närmaste befäl under utbildningen är reservofficer och vi har pratat en del om hur det är att växla mellan det civila och det militära. Hur det ger mer frihet i ens civila liv jämfört med att välja

yrkesofficersbanan. Och under den senaste övningen mötte jag en kapten som är mattelärare i det civila, och även han förmedlade en positiv bild av reservofficersyrket.

Jag kommer absolut att bli unik inom evenemangsbranschen med en ROU. Det finns många likheter mellan de två typerna av verksamheter. Båda handlar om att alla kuggjulen måste fungera ihop. I det ena fallet för att gästerna ska bli nöjda och i det andra för att granaterna ska träffa sina mål.

Visst är det lite nervöst inför utbildningen. Även om jag i stora drag vet

men studentrumsliknande boenden förekommer också. Under praktiken (vårterminen) ordnar förbanden boende för sina kadetter. Oftast kadettlägenheter. Vid ett fåtal förband bor kadetterna på logement.

Får jag ledigt av min framtida arbetsgivare för att tjänstgöra?

Försvarmakten ska höra av sig i god tid före tjänstgöringen så att en dialog kan föras med den civila arbetsgivaren. I många fall går det därför att planera in den militära tjänstgöringen, men ibland kan det förstås krocka med något mycket angeläget på det civila arbetet. Men allt fler civila företag och organisationer uppskattar den militära tjänstgöringen och inser fördelarna med den, till exempel att individen bibehåller sina ledarskapsfärdigheter.

Är jag ledig på sommaren under utbildningen?

Det är två veckors uppehåll i



Anton Kindlund tillbringade drygt en månad på turné i höstas för att locka värnpliktiga till reservofficersyrket.

utbildningen under sommaren.

Hur går det att kombinera egenföretagande med reservofficersyrket?

Är din närvaro i företaget helt avgörande för verksamheten kan det förstås innebära pro-

blem, men kan du vara borta några veckor och kanske kolla mejl och liknande på några av kvällarna kan det fungera alldeles utmärkt. ◀

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**

vad som kommer att hända så är det ju ändå något nytt. Men jag har sökt för att kunna stanna kvar i Boden, där jag trivs jättebra.

Om jag kommer in på ROU kommer jag vara med och fylla en liten del av det stora behovet av reservofficerare, vilket känns otroligt bra och hedrande."

"GILLAR DET MILITÄRA – MEN HAR ÄVEN CIVILA DRÖMMAR"

Simon Sjöman är värnpliktig kvartermästare på stridsvagnskompaniets stab- o trossplu-



ton på P7 i Revingehed. Han sökte själv till grundutbildningen och hade redan före inryck tankar om att plugga vidare till reservofficer efter muck.

"Att leda en grupp soldater i strid i skogen ställer förstås särskilda krav på ledarskapet.

Och det har varit väldigt utvecklande och ger erfarenheter jag har svårt att se att man kan få i det civila. Och just det unika ledarskapet inom det militära gör att jag vill behålla en fot i militären, när jag går vidare i en civil karriär.

För även om jag verkligen tycker om det militära, inte bara själva ledarskapsdelarna, har jag andra drömmar. Exakt vad jag kommer att ägna mig åt i det civila är inte helt klart, men jag har sökt utbildningar både med inriktning på beteendevetenskap och ekonomi. Oavsett vilket spår det blir kommer jag säkert ha

stor nytta av ROU – om jag kommer in – och mina militära erfarenheter, särskilt med tanke på det jag uppfattar som de unika ledarskapsdelarna därifrån.

Egentligen hade jag bestämt mig för att söka reservofficersutbildningen redan innan jag påbörjade grundutbildningen, men helt säker var jag inte. Men nu när jag upplevt det militära och fått prova mig i rollen som kompanibefäl är jag än mer övertygad.

Den största utmaningen nu är att komma in. Studentliv har jag redan provat på, då jag pluggade ett halvår i Kalmar. innan jag ryckte in."

UTBILDNING – EN NYCKEL I ÖVERGÅNGEN

Utbildning är en stor del av implementeringen av trebefälssystemet. I år kommer flera officerare ur den äldre befälsordningen (NBO) att utbildas antingen mot yrkesofficer eller specialistofficer. Under de kommande åren kommer den särskilt framtagna Övergångsutbildning högre specialistofficersutbildning erbjudas för att omhänderta NBO-officerarens kompetens. Dessutom ger ett nytt beslut NBO-officerare med akademisk examen möjlighet att undantas från befälsbytet.

I JUNI SKA de som i dag tillhör den äldre befälsordningen (NBO) ha en individuell plan för hur de ingår i trebefälssystemet. Ett alternativ är att stanna i sin tjänst med bibehållna arbetsuppgifter – det vill säga att NBO-officerare upp till kaptenens grad bara byter personalkategori och grad.

Ett annat är att antingen utbildas sig genom Högre Officersprogram (HOP), om NBO-officeraren har prognos att bli major, eller genom Högre Specialistofficersutbildning (HSOU) till förvaltare. Ett alternativ i det senare fallet är den kortare Övergångsutbildning högre specialistofficersutbildning (ÖHSOU). Det är en förkortad variant av HSOU och framtagna för att omhänderta NBO-officerarens kompetens, och genomförs under vårterminerna 2023, 2024 och 2025.

– När krigsförbanden och stridsfälten blir alltmer komplexa och striden förs i ett allt högre tempo i allt fler domäner blir specialiseringen än viktigare. Kompetensen renodlas och specificeras ytterligare. Trebe-



Amanda Larsson, sektionschef på genomförandeavdelningen vid produktionsledningen.

fälssystemets införande är en avgörande del i detta och viktigt för att skapa en trovärdig tillväxt, säger Amanda Larsson, sektionschef på genomförandeavdelningen vid produktionsledningen.

Några av dem som tillhör den äldre befälsordningen och som har en civil akademisk examen kan undantas från befälsbytet. Undantaget omfattar tre kategorier:

- › Doktorander, disputerade och forskarutbildade
- › Specialistofficerare med akademisk examen som tidigare har bytt personalkategori till OFF/K
- › Officer ur tidigare befälssystem som har en akademisk examen om minst 180hp som arbetsgivaren bedömer är till nytta för Försvarsmakten.

BEDÖMNINGEN UTGÅR IFRÅN individens kompetens, tilltänkta befattning och tjänstgöring på längre sikt.

Amanda Larsson förklarar att det inte är en självklarhet att alla som är NBO-officerare ska eller får läsa vidare.

– De flesta kommer att fortsätta utföra samma eller likvärdiga arbetsuppgifter som i dag och byta grad till översergeant respektive fanjunkare.

"GRADEN ÄR INTE VIKTIGAST"

DEN 15 DECEMBER 2021 utnämndes åtta fanjunkare vid Flygstaben. En av dem är flygstabens information manager officer Mats Andersson.

– Jag ser mig själv som en specialist så det var naturligt att bli fanjunkare. Graden är inte det viktigaste – det är kompetensen. Beslutet är fattat och jag ställer in mig i ledet, säger Mats Andersson.

Läs mer om flygstabens arbete med individuell karriärplanering och utnämmandet av fanjunkare på Flygstabens Emilia-sida under rubriken Fanjunkare visar vägen. ◀

Text **Petra Skaffloth/Leds Komm**

TILLVÄXT

HÖGKVARTERET GÅR PÅ OFFENSIVEN

Försvarsmaktens centrala ledning kommer att förändras i grunden från 2023. Bland annat ska ledningsstaben och produktionsledningen ersättas av en försvarsstab, och hemvärnet blir en egen organisationsenhet.

I SAMBAND MED att budgetunderlag för 2023 lämnades till regeringen i slutet av februari gjordes en hemställan om förändringar i grundorganisationen. Hemställan handlar om att ändra i instruktionen så att Högkvarteret ska utgöras av en försvarsstab, en operationsledning och en enhet för militär underrättelse- och säkerhetstjänst, samt att hemvärnsstaben (HVS) blir en ny organisationsenhet.

UTFORMNING AV FÖRSVARSSTABEN

I SLUTET AV februari genomfördes ett internat på Högkvarteret bland annat om hur uppgifterna ska fördelas och hanteras inom försvarsstaben och i förhållande till andra på Högkvarteret och i Försvarsmakten. Med det som grund kommer arbetet nu gå in mer på detaljnivå inom respektive område. De blivande cheferna för de olika delarna i försvarsstaben fördjupar arbetet med både metod och organisation inom sina egna ansvarsområden.

Därefter börjar arbetet med att bemanna den nya organisationen. Bemanningskonferenser är planerade under våren och hösten, vilket betyder att bemanningen av den nya organisationen för försvarsstaben inte är klar förrän efter sommaren.



Hemvärnssoldat ur 161:a hemvärnskompaniet på övning i Timrå.

RICKARD TÖRNHELM/STRIDSFOOTOAVD

MÅLET FÖR VERKSAMHETSLEDNINGEN 2023

UTVECKLINGEN AV Försvarsmaktens centrala ledning har pågått sedan "Ledning för ett starkare försvar" genomfördes 2019. Det har inneburit förändringar för bland annat försvarsgrensstaber och militärregioner. Målbilden för hur Försvarsmakten ska ledas från och med 2023 handlar om en tydligare och robustare central ledning. En ledning som kan växla sömlöst mellan olika beredskapsnivåer.

Till 2023 ska den nuvarande ledningsstaben och produk-

tionsledningen avvecklas och försvarsstaben etableras. Dagens hemvärnsavdelning flyttas ut ur Högkvarteret och bildar en egen organisationsenhet. Högkvarteret kvarstår som organisationsenhet med följande ingående delar: försvarsstaben, militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, operationsledningen, internrevisionen, säkerhetsinspektionen, militära flyginspektionen, Försvarsinspektören för hälsa och miljö samt Högkvarterets stabsavdelning.

Läs mer om arbetet på Emilia under På gång/Utveckling

TRE CHEFER I NYA ORGANISATIONEN

(Då namnen på de nya enheterna inte är klara benämns de ännu med bokstäver.)

»»» **Chef för enhet X: Brigadgeneral Johan Pekkari.** Ställföreträdande chef för Ledningsstabens Inriktningsavdelning sedan 2020 och innan dess har han bland annat

studerat vid Royal College of Defence Studies i London samt varit regementschef för Artilleriregementet (A 9) i Boden.

»»» **Chef för enhet Y: Brigadgeneral Michael Cherinet.** Sedan 2016 har han varit departementsråd på regeringskansliet och chef vid enheten för materiel, forsk-

ning och utveckling. Tidigare var han chef för Test & Evaluering på FMV – Försvarets materielverk och innan dess var han flottiljchef för Skaraborgs flygflottilj, F7.

»»» **Chef för enhet M: Generalmajor Stefan Sandborg.** Rikshemvärnschef sedan 2018 och tidigare chef för 2:a brigaden.



Under ett år byter David Hansson arbetsplats från Halmstad till Kungsängen, Stockholm.

”DET BÄSTA MED ATT VARA BORTA ÄR ALLT JAG FÅR MED MIG HEM”

När David Hansson går till jobbet på måndag morgon vet hans fru Frida att han inte kommer hem förrän på fredag eftermiddag. Att vara ifrån varandra är svårt, men digitala verktyg och öppenhet mellan de två gör att det ändå fungerar bra, säger han.

UNDER ETT ÅRS tid ska David Hansson fullgöra ett bemanningsuppdrag på Internationella utbildningsenheten (IntUtBE) på Livgar-

det. Det innebär att han åker hemifrån måndag morgon och kommer hem fredag eftermiddag varje vecka. Det geografiska avståndet till frun Frida är det svåraste med veckopendlingen, men de två träffas ändå mycket på kvällarna – digitalt.

– Webbkameran är på ofta och länge. Det är en metod som har funkade bra för oss, berättar David.

– Jag tror det är väldigt viktigt att hemmasituationen är i god ordning och att man kan ha en rationell och öppen dia-

log med sin partner, när man tar sig an ett bemanningsuppdrag som jag har gjort.

För även helgerna blir ju lite speciella, konstaterar han. Då ska man hinna träffa vänner, familjen, umgås med partnern och hinna göra någonting roligt.

TRE TIMMAR TILL JOBBET

FÖR DAVID HAR pendlingen mellan Halmstad och Kungsängen fungerat väldigt smidigt. Resan tar ungefär tre timmar från dörr till dörr. Flyget

från Halmstad går till Bromma flygplats och därifrån tar det ungefär en timme innan han är framme vid Livgardet i Kungsängen.

– Min arbetstid börjar måndag 12.30 och slutar 11.30 på fredag. För mig som veckopendlare ingår inte restiden i arbetstiden, men vi får ganska stort förtroende av chefen så jag har lagt ut den icke-färdigplanerade arbetstiden så att vissa dagar i veckan blir längre, så att restiden kan ligga på vardagarna.

PLANERING MED CHEFEN

EN AV DE SAKER David uppskattar allra mest med att vara på IntUtbe är all den egenutveckling och kompetensutveckling han får. Han har fört en dialog med sin chef på IntUtbe och berättat i vilken

riktning han önskar kompetensutveckla sig. Tillsammans

har de planerat och skapat förutsättningar för att allt ska bli som David önskar. Under sitt år på enheten kommer han att ha gått fyra kurser för att förbereda sig för sin nya tjänst på hemmaförbandet, något som ofta är svårt att få till med hänsyn till arbetsbelastningen. Även inblicken i hur Forsvarsmaktens olika förband arbetar är väldigt lärorik, menar David.

– Vi träffar jättemycket människor från olika förband. Bara på vår enhet har vi flygva-

till en bra upplevelse, men att det finns en gammal förligad bild som cirkulerar ute på förbanden:

– Den generella uppfattningen om bemanningsuppdrag har varit att det är ett straff och att man kommanderas bort från sitt förband. Men nu när jag själv tjänstgör på IntUtbe måste jag säga att den uppfattningen är helt fel och framförallt med hänsyn till kollegorna man har runt omkring sig: det är motiverade och drivna människor

”Jag tror det är viktigt att hemmasituationen är i god ordning och att man kan ha en rationell och öppen dialog med sin partner.”

penofficerare, pansarofficerare, artillerister, luftvärnsofficerare, kavallerister och Livgardister. Tillsammans har vi ofantligt mycket erfarenhet och det är den stora vinningen här. Att man kan få ta med sig en del av den erfarenheten hem och sprida vidare det på förbandet.

David menar att man har alla möjligheter i världen att göra ett bemanningsuppdrag

som vill leverera det bästa till förbanden som är här och utbildar sig innan de ska rotera iväg. Och de resurser som finns här finns ingen annanstans. Det finns i stort sett inga begränsningar i övningsplanering. Det är verkligen bara att låta fantasin flöda. Här kan man spänna bågen och göra saker bra. ◀

Text **Mona Olsson/Livgardet**



David under en övning med personal i Mali 15.

ÖVERSERGEANT DAVID HANSSON

»» Bor i Halmstad med frun Frida.

»» Arbetar på Luftvärnsregementet i Halmstad.

»» Fullgör bemannings-

uppdrag under ett år på Internationella utbildningsenheten (IntUtbe) på Livgardet i Kungsängen.

»» På IntUtbe arbetar han med att utbilda de som ska på utlands-

tjänstgöring i samverkan. Förenklat lär han ut hur man kommunicerar bättre och hur man förbereder inför ett samtal: hur man analyserar sin motpart och de frågor som ska diskuteras med personen. Det kan till exempel vara en samverkansofficer som ska på ett möte med en byaldste eller den patrullerande skyttegruppen som kommer att möta lokalbefolkningen inne i en by eller någonstans mitt ute i öknen.

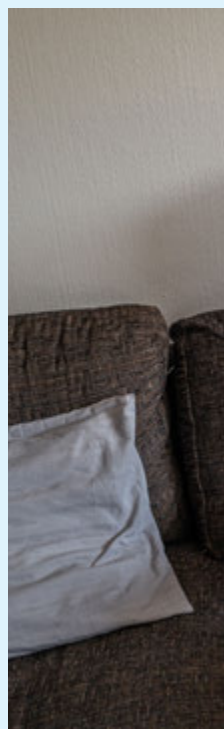
INTERNATIONELLA UTBILDNINGSENHETEN

»» Utbildar förband och enskilda individer inför internationella insatser.

»» Tillhör Livgardet i Kungsängen.

»» Består av 60 individer varav 40 är bemanningsuppdrag.

»» Arbetar förnärvarande med att minska antalet korta kommenderingar (instruktörsförstärkning), för att det ska bli en jämnare belastning på Forsvarsmaktens förband.



”JAG BLEV EN BÄTTRE POLIS”

1960 överlämnades Cypern till Grekland och Turkiet av Storbritannien. Snart var en väpnad konflikt mellan landets två stora folkgrupper ett faktum, vilket föranledde etableringen av Unficyp. Lars Norberg är en av de 25 000 svenskar som deltog i insatsen.

Det kunde inte gå snabbt nog när den 26-årige polisassistenten Lars Norberg satte av mot sitt äventyr till Cypern i oktober 1973. Ett äventyr som satte honom mitt i historieskrivningen under ett och ett halvt år av dramatik på ön.

Lars placerades i norra Cypern och på en grekcyprisktisk sida av ön. Huvuduppgiften var att patrullera i byarna.

Civilpolisavdelningen i Unficyp fungerade som en opartisk polis eftersom grek- och turkcyprioter inte samarbetade.

Skillnaden mellan de välbeställda grekiska områdena och de mer påvra turkiska delarna sågs bland annat i kvaliteten på vägarna och skillnader i tillgången till sjukvård. Det var en skarp kontrast till hans polisområde i Nacka utanför Stockholm. Lars minns hur turkcyprioterna hade tryckts undan och deras hopp om en förändring mot en rättvis tillvaro sattes till FN.

– Sympatierna låg hos turkcyprioterna, men jag tog min roll som neutral rätt snabbt. Vi var väl de få halmstrån som turkarna kunde greppa om.

Även om både den turkcypriotiska och den grekcyprio-

tiska polisen gärna bjöd in Lars och hans kollegor på middagar, kände han sig mest välkommen hos turkarna.

– Jag tror att grekerna var rädda för att förlora sin ställning som styrande. Kanske blir man mindre gästvänlig då, funderar Lars.

SYMPATIerna AVTog

MEN HANS SYMPATIER för turkcyprioterna skulle snart falna.

Den 15 juli 1974 tog Nikos Sampson över makten i Cypern genom en statskupp med målet att införliva landet i Grekland. Under sin semester i Stockholm följde Lars en snabb skiftning i nyhetsrapporteringen. Sprängningar blev preludium till det kommande våldet.

Den 14 augusti samma år



Lars bläddrar då och då i albumet från tiden på Cypern. När han anlände var det ännu något av ett turistparadis, något som förändrades efter statskuppen 1974.



kom crescentod. Stationschefen i Angastina väcktes av att Turkiet hade avancerat och genomfört en invasion på norra delen av ön.

– Det glömmet jag aldrig. Himlen var fylld av de utfällda skärmarna hos de turkiska fallskärmstrupperna. Kanske var jag för omogen för att inse

ibland mat.

Lars minns tillfället då konflikten allra mest avskryvade ansikte visade sig.

– Vi satt på verandan på stationen i Famagusta och ser då hur en turkisk stridsvagn kommer mellan oss och en villa på andra sidan vägen. Stridsvagnen vrider kanonen mot bo-

omvärlden var att rapportera vad de såg och hörde.

– Det var förstas jobbigt, men vi hade tydliga begränsningar i vad vi fick göra. Men vi gjorde vad vi kunde.

MER ÖDMJUK

VÅREN 1975 VAR det dags för Lars att vända hem igen. Mått på äventyret fortsatte den 28-åriga polisassistentens karriär. Han var nu något mer ödmjuk och förstående kring människors många bottnar.

– Erfarenheten gjorde mig till en bättre polis. När jag har mött människor genom min karriär har jag haft lättare att se orsaken till varför det har gått snett för vissa. Det har gett mig en djupare förståelse för kriminalitet också.

Än i dag är ön uppdelad mellan turkcyprioterna i norr och grekcyprioterna i söder. ◀

”Stridsvagnen vrider kanonen mot bostaden och drar av en laddning. Familjen där hade lyckligtvis hunnit ta skydd.”

allvaret, men spännande var det.

Tiden som följde var prövande. Blomstren över det torra och karga landskapet där patrulleringarna skedde bar nu på lukten av lik. Turkcyprioterna dikterade villkoren nu. Med tiden förändrades uppgifterna för Lars och hans kollegor, och kom att handla om att hjälpa till med vatten, läkemedel och

staden och drar av en laddning. En familj med två föräldrar och två barn hade lyckligtvis hunnit ta skydd, men där och då försvann mina sympatier för turkcyprioterna fullständigt.

Det av uppdraget dikterade kravet att förbli opartisk sattes på hårt prov för Lars. Han kunde höra hur folk for illa på olika vis. Tortyr och våldtäkter. Verktyget de hade för att larma

Text **Mikael Wallentin Åström/Veterancentrum**

Camilla, sjösatt 1784, tillhörde tillsammans med Fröja och Thetis en serie om tio fregatter ritade av Fredrik Henrik af Chapman. Storleksmässigt något större än en nutida skärgårdsbåt medförde hon 328 man och 40 kanoner ombord under expeditionen till Medelhavet. Akvarell av Antoine Roux.





WIKIMEDIA COMMONS/MARINERS MUSEUM

MED USA MOT BARBARESKSTATERNA

När Sverige deltog med ett flygförband i Operation Unified Protector under 2011 var det inte första gången vårt land ingrep militärt i Libyen. Och även förra gången var det i allians med USA.

Text Per Iko/Försvarsmakten

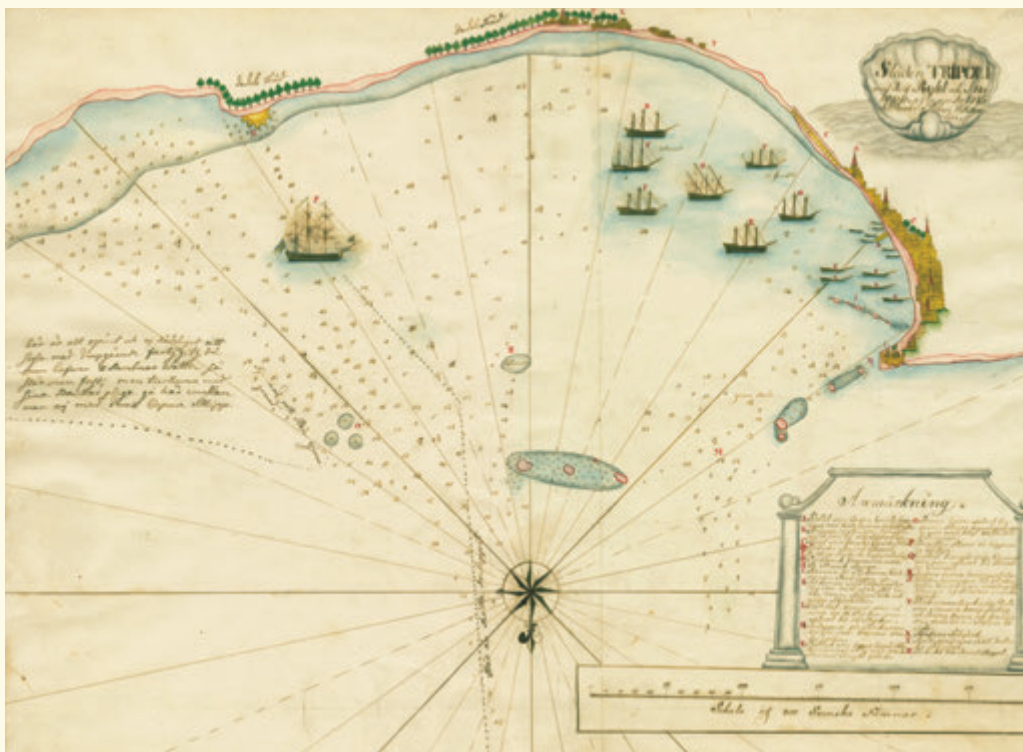
FRÅN 1500-TALET hade de nordafrikanska stadsstaterna, gemensamt kallade Barbareskstaterna, hotat handelsjöfarten i Medelhavet. Fartyg och last kapades och såldes vidare, medan sjömännen kunde hamna i slaveri. Under 1700-talet började Sverige därför låta flottan konvojera handelsfartyg. Genom avtal, gåvor och årlig tribut kunde en viss garanti ges om fri passage.

Den 27 juni 1800 höggs flaggstången ner vid det svenska konsulatet i Tripoli, en tydlig krigsförklaring. Sedan pashan Jussuf Karamanli tillträtt fem år tidigare hade flera svenska handelsfartyg kapats för att sedan friköpas, men nu hade Sverige nekat att betala. Kort därefter erövrade pashans kaparflotta tretton svenska fartyg med 131 sjömän. >



RIKSARKIVET

Rudolf Cederström (1764–1833).



På kartan från 1745 över Tripolis redd och inlopp anges noggrant såväl djupsiffror som antal kanoner i de olika befästningarna. Det ensamma fartyget är den svenska fregatten Fama i närheten av ett kastell där kartritaren löjtnant Johan Rajalin särskilt markerat dadelträden. Notera att norr är nedåt.

På julafton 1800 anlände fregatten Thetis till Tripoli. Befälhavaren, överstelöjtnant Carl Gustaf Tornqvist, lyckades sluta en fredstraktat i januari 1801. Någon ersättning för fartyg och laster var det inte tal om. Besättningarna släpptes till ett högt pris, 250 000 spanska piaster. Den tillträdande konsulten, Per Niklas Burström, kunde i alla fall resa en ny flaggstång.

Men kung Gustav IV Adolf vägrade att ratificera det dyra avtalet. Paschan mottog nyheten genom att hota med att skjuta iväg Burström och alla andra svenskar med kanoner över Medelhavet. Samtidigt hade Tripoli hamnat i krig mot USA.

I oktober 1801 avseglade

konteramiral Rudolf Cederström med en eskader om närmare 1 000 man i fregatterna Fröja, Camilla, Sprengtporten samt kutterbriggen Husaren. Cederströms order lød, att ihop med den amerikanske

ten. I Malaga passade flera på att rymma.

I april 1802 befann sig Fröja utanför Tripoli. Den 11 april kapades chebeckerna Cheluli, ett galärliknande fartyg. Amiralitetsfänrik Erik Armfelt med

”Paschan mottog nyheten genom att hota med att skjuta iväg Burström och alla andra svenskar med kanoner över Medelhavet.”

befälhavaren göra upp en plan ”hvarigenom all möjlig skada må Tripoli kunna tillskyndas”.

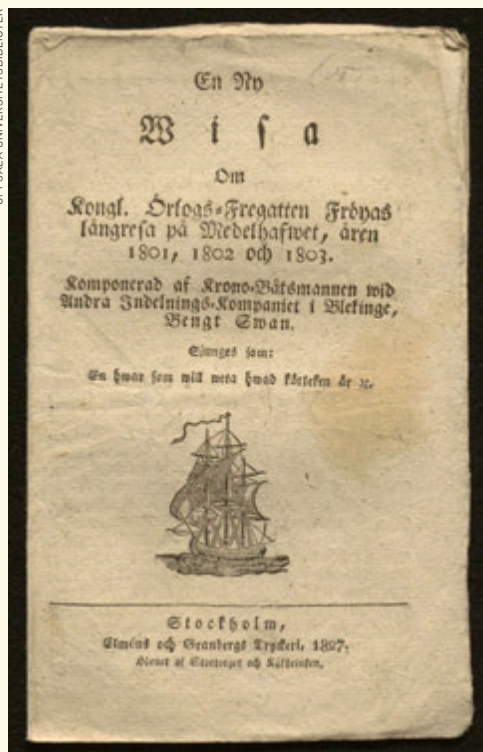
Redan i Kattegatt gick Husaren under med man och allt. I början av december spolades de indelta båtsmännen Johan Granbom och Nils Bindberg på Fröja överbord i Biscayabuk-

tio man uppdrogs att segla chebeckerna till Malta, men hård vind drev dem söderut mot kusten, och därigenom fick paschan ytterligare tillskott till sin svenska gisslan.

Tillsammans med den amerikanska fregatten Boston las Tripoli i blockad. I slutet av må-



Efter fredsfördraget skänkte paschan Jussuf Karamanli Cederström en praktfull orientalisk sabel, en så kallad shamshir, med ciselerad dekor i silver och guld.



I maj 1803 var Fröja åter i Sverige. Båtsmannen Bengt Svan från Blekinge sammanfattade sina intryck i en visa om 55 verser. Den gavs ut första gången 1806.

naden gick Cederström iland för förhandlingar. Paschan vek inte en tum utan förklarade åter Sverige krig. Den 5 maj togs det svenska konsulatets flagga ner.

FRANSK MEDLING

OM BLOCKADEN, dit Camilla och Sprengtporten nu anslutit sig, sköt sönder några tripolitanska fartyg, skulle paschan låta bränna konsul Burström och de andra svenskarna levande. Burström förevisades uppsydds ärmlösa skjortor av tjärad segelduk, beströdda med svavel.

Insatsen i Medelhavet slet hårt på både fartyg och besättningar. Cederström insåg att konflikten måste få en lösning. Genom skicklig fransk medling

kunde ett fredsavtal tecknas den 2 oktober 1802. Sverige skulle ersätta Tripoli med 150 000 piaster och årligen erlägga 8 000 i tribut. Från amerikansk sida kallades det svenska avtalet vanhedrande.

turk", alltså konverterat till islam, och stannade kvar. Hans fästmö Stina Åberg fick vänta förävas hemma i Garns socken.

Ett kortvarigt krig var till ända utan några förluster i

”Båtsmannen 37 Abraham Gillberg från Roslagen hade enligt Burström ’törnat turk’, alltså konverterat till islam och stannade kvar.”

Den 10 mars 1803 kunde Fröja leverera återstoden av betalningen. Medan paschan räknade pengarna gick närmare 160 fångna svenska sjömän ombord på Fröja och Camilla. Båtsmannen 37 Abraham Gillberg från Roslagen, hade enligt Burström ”törnat

strid men väl i drunknade, av sjukdomar och i umbäranden. En årlig avgift var trots allt mindre kostsam än att ständigt ha en eskader i Medelhavet. För USA fortsatte kriget till 1805, vilket den andra strofen i Marinkårens sång minner om: ”to the shores of Tripoli”. ◀



Fysiken är viktig för att bli framgångsrik i fäktning. Men utan mental styrka når du inte särskilt långt, säger Peter Lindholm.

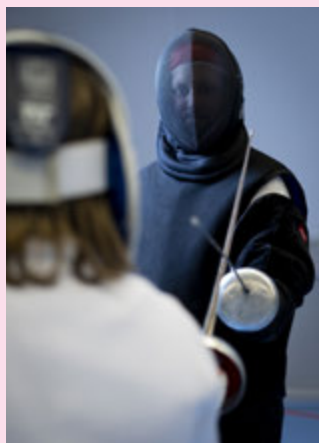
SOM SCHACK I WARP SPEED

Mjölksyran hotar ständigt, trots att matchen är över på några få minuter. Och tappar du koncentrationen bara en bråkdel av en sekund är det över. Peter Lindholm från Försvarets fäktningsklubb avslöjar några av fäktningens hemligheter.

DET RÄCKER INTE ATT vara snabb i kroppen. Eller uthållig. Råstyrka är bra, men tar dig inte särskilt långt. En framgångsrik fäktare behöver också ha ett snabbt huvud. Det säger Peter Lindholm i Försvarets Fäktningsklubb.

– Min mästare, som för övrigt också var min farfar, brukade säga att fäktning är som att spela schack i hundra kilometer i timmen.

Fäktning är rimligtvis en av de mest genuina militära sporterna någonsin. Längre ingick den som en del i officersutbildningen, och har även varit en så



Peter Lindholm har fäktats sedan barnsben och har tillhört eliten på internationell nivå.

kallad tjänstetidrott och låg då under Försvarets idrotts- och friskvårdsenhet (FMIF). Då var den även en del i Försvarets maktmästerskapen.

Idag bedrivs verksamheten i Försvarets fäktningsklubb, utan formell koppling till Försvarets makt, där ett tjugotal fortsätter att träna. De siktar även på att fortsätta anordna militära fäktningstävlingar, både svenska och internationella.

Peter Lindholm är tidvis anställd på F 17, har fäktat

sig mjölksyra, eftersom graden av anspänning är så hög. Du är hela tiden redo att agera för att parera eller sätta in en stöt, förklarar han.

För att bygga uthållighet tränar en fäktare gärna såväl cykling och simning som löpning. Målet är att få en så mångsidig träning som möjligt. Explosiv styrka är en annan viktig egenskap. Därför är även styrkepass i gymmet en självklar del i träningsprogrammet.

– Vi gör förstås också grenspecifik träning, exempelvis

” En fäktare drar väldigt lätt på sig mjölksyra eftersom anspänningen är så hög. Du är hela tiden redo att parera eller sätta in en stöt. ”

sedan sjuårsåldern och deltagit i militära tävlingar sedan 2015, bland annat Military World Games 2015 och 2019. Utöver det har han flera civila meriter, bland annat en tredjeplats i världscupen för drygt tio år sedan. I det civila är han lärare på ett idrottsgymnasium i Karlskrona.

ALLA MÖTER ALLA

EN FÄKTARE MÅSTE alltså vara uthållig. I synnerhet vid militära tävlingar där alla möter alla, vilket kan innebära väldigt många matcher för de bästa deltagarna. Under Peters första Försvarets maktmästerskap gick han kontinuerligt matcher under 14 timmar fördelat på två dagar.

– Även om en match bara håller på upp till fem minuter drar en fäktare väldigt lätt på

genom att upprepa rörelser på golvet. Både med låg och hög intensitet, dels för att finslipa detaljer i benarbetet, dels för att skjuta fram mjölksyratröskeln.

Men, tillägger han, om du inte kan utnyttja din fysik genom att fatta rätt beslut har du inte mycket glädje av den.

– Du ska hela tiden pröva motståndaren, hitta hans svagheter och veta när du kan utnyttja dem. Samtidigt gör ju motståndaren precis samma sak mot dig.

Det är därför han återkommer till hur viktigt det är att huvudet hela tiden är med. Och där hjälper förstås fysiken till, men den mentala delen behöver också tränas. ◀

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm**

NIO MIL UTAN GLID



Med hundraårig utrustning tog sig **Elin Engström** de nio milen från Sälen till Mora, i jubileumsupplagan av Vasaloppet. Hon är idrottslärare på Försvarsmaktens tekniska skola och deltog i loppet som en av bara 130 åkare.

– Jag hade inget glid alls att tala om. Där finns en del rejäla utförsbackar men direkt efter backarna tvärstannade skidorna. Jag fick inget gratis och fick jobba mest hela tiden, så vadmalskläderna blev lite för varma, förklarar Elin.

Men hon tog sig hela vägen i mål – och skulle komma att åka sträckan ytterligare två gånger. Fast då med modern utrustning. Olyckligtvis hade hon ont i ena armen inför det stora, ”riktiga” Vasaloppet.

Fast beslutet att genomföra det åkte hon med en stav. Något som ingen mindre än Gunde Svan kommenterade under loppet.

– Du har väl själv åkt skidlopp med en stav, replikerade hon. Varpå Gunde svarade att jo, men det var bara fem mil. ◀

STÖRSTA FLOTTBESÖKET?

När Sverige i år står värd för övningen Baltops kommer Östersjön bubbla av aktivitet från ett femtiotal fartyg och andra farkoster från ungefär 20 nationer. Och! Den 3–5 juni kommer ungefär 40 fartyg att förtöja i centrala Stockholm för att bunkra och låta besättningarna återhämta sig. Ett utmärkt tillfälle att njuta av allehanda, tämligen unika flytetyg, alltså. Helgen är en del av Marinens 500-årsfirande, som du kan läsa mer om på nästa uppslag. ◀



HÄMPUS HAGSTEDT/FÖRSVARSMAKTEN

Andra amfibiebataljonen på Mysingen under en övning 2017.



REKORDFLYKT. F 21:S YOUTUBE-KLIPP av en Gripen som lågflyger över norska fjäll satte rekord i överljudsfart. Efter bara fyra dagar hade det spelats över 225 000 gånger. Klippet spelades in under övningen Cold Response. ◀

SIFFRAN

4 828

Så många medlemmar har Lottakären – en ökning med nästan 1 200 på bara fyra månader.

SMART SAGT

”Den främsta ledaregenskapen är utan tvekan integritet. Utan den är ingen verklig framgång möjlig, oavsett om det är i ett rallarlag, på en fotbollsplan, i en armé eller på ett kontor.”



Dwight D. Eisenhower
armégeneral och USA:s
president 1953–61

TABASCO HÖJER STRIDSVÄRDET

UNDER DRYGT TIO år har amerikanska soldater tvingats stå ut med Tabasco-sås i kuvertförpackningar i sina fältransoner. Nättidningen Military Times rapporterar att ordningen dock snart är återställd, när pepparsåsen åter kommer att förpackas i flaskor. Tabasco har ingått i fältransonerna sedan 1966. General **Norman Schwarzkopf** lär 1991 i ett brev till tillverkaren McIlhenny förklarat att han ”under många år uppskattat att kunna krydda maten med er pepparsås”. ◀



51 ÅR I FÖRSVARSMAKTEN

FÅ HAR ARBETAT så länge i Försvarsmakten som **Thommy Mathisson** på Marinbasens försörjningsavdelning i Karlskrona. Han klev in genom grindarna – då på F 17 – första gången i oktober 1970 och går i pension efter sommaren.

Hur var det att börja i Försvarsmakten 1970?

– Det var mycket spännande, eftersom jag är född och uppvuxen utanför F 17:s grindar och tidigt var nyfiken på och intresserad av verksamheten där innanför. Jag började med att sköta livsmedelsförrådet och snart fick jag inblick i andra delar av logistik och förnödenhetsförsörjningen inom intendenturenheten.

– I samband med att man sammanförde alla förråd inom förbandet till ett stort truppserviceförråd, påbörjade jag min breddutbildning på olika materialslag.

Vad har varit det bästa med jobbet?

– Allt från första dagen.



CAROLINA LORENTZON NILSSON

Thommy Mathisson går i pension efter 51 år.

Möjligheten att lära sig och utbilda sig på nya saker hela tiden, och att som civil kunna göra karriär. Och att få träffa och lära känna fantastiska arbetskamrater och lösa uppgifter tillsammans.

Hur skulle du sammanfatta ditt yrkesliv?

– Jag har varit med om den gyllene tiden på 70-talet till nerbantningen på 80- och 90-talen och rationalisering inom FMLOG under 20-talet – till vändningen nu då vi bygger upp Försvarsmakten igen. Vilken resa det har varit! ◀

FLYGER PÅ LUFT OCH VATTEN. DET AMERIKANSKA FLYGVAPNET har testat och godkänt ett flygbränsle som tillverkas av luft och vatten, enligt amerikanska sajten Electrek. Drivmedlet kallas E-jet och kan ersätta konventionellt jetbränsle utan krav på anpassning av flygplanen. ◀



MARINENS JUBILEUMSÅR



HMS Visby seglar om ostindiefararen Götheborg II.

HELIKOPTERFLOTTILJEN

När marinen firar 500 år sker det med en mängd aktiviteter. De flesta inom rikets gränser, naturligtvis, men firandet tar faktiskt avstamp i Tyskland.

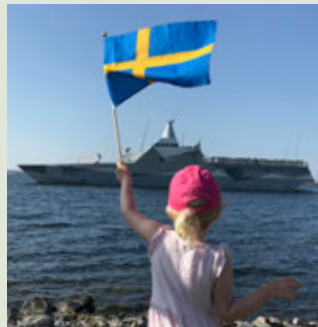
SLUTET AV MAJ anländer marinens två skonertor Gländan och Falken till Lübeck. Även marinchefen kommer att delta i örlogsbesöket i den tyska hamnstaden, möjligen medförandes tio silvermynt. Den något ovanliga valutan förklaras av att det räkar vara just så mycket som Sverige ännu är skyldigt för de tio fartyg Gustav Vasa köpte och fick levererade av Lübeck för 500 år sedan – en händelse som för övrigt anses utgöra den svenska marinens födelse.

– Fartygen levererades den 7 juni 1522 och var nödvändiga för att stärka Sveriges position i Östersjön och minska danskarnas dominans, berättar marinens kommunikationschef Rebecca Landberg.

Lübeck-besöket är bara en

av många aktiviteter som sker för att fira marinens 500-årsjubileum. Bland annat föräras tre städer som har en lång marin historia med hamnbesök: Kalmar (13-14 maj), Härnösand (20-21 maj) och Malmö (23-24 september). Där visar marinen upp fartyg och materiel, och besökarna kommer att kunna träffa besättningar. Det ordnas även historiska utställningar i varje stad och marinens musikår bjuder på musik. ◀

Text **Johanna Toll/Leds Komm**



MARIANNE HAMILTON/FÖRSVARSMAKTEN

Den 7 juni är marinens officiella födelsedag. Arkivbild.

MARINFEST HELA SOMMAREN

27–29 maj avlägger marinchefen örlogsbesök med skonertdivisionen i tyska Lübeck.

3–7 juni genomför Röjdykardivisionen en kapprodd på Göta kanal, med start i Vadstena och mål i Söderköping.

4–5 juni i Stockholm bjuder marinen in till ett evenemang vid Galärparken. Samtidigt med firandet kommer det då också pågå förberedelser för övningen Baltops 22 och många utländska fartyg och deltagare kommer att fylla stadens hamnar.

7 juni är marinens officiella födelsedag och det firas med två ceremonier och genom att minnesstenar avtäckas i Stockholm, Söderköping (dit marinens tio första fartyg levererades år 1522), Karlskrona och Göteborg.

12–14 augusti är det Karlskronahelgen och på lördagen 13 augusti är det öppet hus för allmänheten och hela verksamheten visas upp. Det blir även aktiviteter hela helgen i Örlogsstaden och vid Marinmuseum, däribland avtäckandet av ännu en minnessten vid Amiralitetsskyrkan.

26–28 augusti bjuder Göteborg in till Garnisonens dag på fredagen 26 augusti, och under hela helgen finns marin personal på Gustav Adolfs torg och Stigbergskajen för att möta allmänheten.

MARINEN

500ÅR!

GÖTEBORG

26–28 AUGUSTI

Garnisonens dag
Hamnbesök

MALMÖ

23–24 SEPTEMBER

Hamnbesök

HÄRNÖSAND

20–21 MAJ

Hamnbesök

STOCKHOLM

3–7 JUNI

Örlogsbesök

KALMAR

13–14 MAJ

Hamnbesök

KARLSKRONA

12–14 AUGUSTI

Marindagen



 Marinen  @svfmmarinen

Skanna av QR-koden för mer information och uppdaterat program med fler händelser.
forvarsmakten.se/sv/aktuellt/uppvisningar-och-evenemang/marinen500/
Alla datum och aktiviteter med reservation för ändringar.

Kontakt: marinen2022@mil.se

FÖRSVARSMAKTEN



MARINEN

”UTBILDNINGSTECKEN – EN FRÅGA OM LIV OCH DÖD”

Timothy Henriksen vill se fler utbildningstecken i Försvarsmakten, för att stärka förbandsanda och skapa stolthet. Det är faktorer som han menar kan vara avgörande i strid.

FÖRSVARSMAKTENS fundament bygger på de personer som varje dag går till sin tjänstgöringsplats, beredda att tjäna och i yttersta fall dö för sitt land. Jag är övertygad om att en stor bidragande orsak till detta är den stolthet som de allra flesta av oss känner; att ta på sig uniformen och veta att man tjänar ett högre syfte. Det är floskler vi alla hört och uttryckt, men många av oss känner sig trots det mycket stolta över vårt yrkesval. Stoltheten har

striden. Eller för att uttrycka det mer extremt: Vem som lever och vem som dör.

I Försvarsmakten finns det i dag 19 fastställda utbildningstecken enligt Unibest. Av dessa är sex stycken för jägar- och specialförband. Övriga tecken sträcker sig från amfibiesoldat till tolk. Det är alltså väldigt många tjänstegrenar som saknar utbildningstecken. Vilka kriterier som reglerar vilka tjänstegrenar som ska föräras med ett utbildningstecken är för mig okänt, jag har ej heller hittat denna information.

Så vad är då syftet med utbildningstecken? Det framgår inte i Unibest, men jag gissar att syftet är att visa kompetens men framförallt stärka känslan av tillhörighet och förbandsanda.

”Vi måste sluta sätta käppar i hjulet för oss själva och istället uppmuntra alla initiativ som stärker vår förbandsanda.”

byggts upp av utmaningar och prövningar som vi tillsammans ställts inför och klarat. Denna stolthet har inte minst förstärkts av våra starka traditioner och arv.

Försvarsmakten tillhör nog en relativt unik skara, som förvaltar historia och traditioner på ett så utpräglat sätt. Traditioner som byggts upp under lång tid och bidrar till det vi kallar förbandsanda. Vad förbandsanda är finns det många olika svar på, beroende på vem man frågar. Men jag tror de flesta skulle hålla med om att förbandsanda innefattar saker som kompetens, disciplin, kamratskap, värdegrund och stolthet.

Detta är förmågor som jag vill påstå kan avgöra vem som vinner

Jag uppfattar att det är en enormt byråkratisk process att lyckas ta fram ett ”godkänt” utbildningstecken/linjetecken. Mitt förband har provat flertalet gånger.

Motiven till att vi ej får det godkänt – så som jag har fått det berättat för mig – handlar om att det inte är utformat enligt heraldikens riktlinjer samt andra byråkratiska och principiella skäl.

Det handlar alltså om ett märke av tyg. Och lite kardborre.

Eftersom jag själv förespråkar ordning och reda förstår jag självklart att det rimligtvis måste finnas någon form av statuter och riktlinjer för hur ett utbildningstecken/linjetecken ska vara utformat och hur det ska tilldelas.

Timothy Henriksen.



Men vi måste sluta sätta käppar i hjulet för oss själva och istället uppmuntra alla initiativ som stärker vår förbandsanda och således vår förmåga.

Jag anser därför att Försvarsmakten måste se över den byråkrati som finns kring framtagande av utbildningstecken och utbildningslinjetecken.

Mitt förslag är enkelt:

- Fastställ riktlinjer för estetik, typsnitt med mera.
- Släpp ner ansvaret och bemyndiga stridskraftchef, eller av denne utsedd, att godkänna utbildningstecken/linjetecken utifrån ovan fastställda riktlinjer.

Jag vill avsluta med ett enkelt men tänkvärt citat från en legend som tjänstgjorde drygt 40 år i Försvarsmakten:

”Det är de där smågrejerna som gjort att man varit kvar i firman så länge...”

Timothy Henriksen
Kompanifanjunkare, A8

SKRIV EN INSÄNDARE! Helst kort. Mejla till ff-red@mil.se innan den 9 maj 2022.

MED SIKTE PÅ EN STARKARE FÖRSVARSMAKT

KRIGET I UKRAINA går under huden på oss alla. Ena stunden tar vi del av nattsvarta redogörelser om mänskligt lidande och död, för att i nästa stund läsa vittnesmål om alldeles enastående ukrainskt mod, från såväl soldater som civila.

Men kriget väcker inte enbart känslor. Mått och steg vidtas för stöd till Ukraina – och för ett starkare svenskt försvar.

I Försvarsmakten har många varit delaktiga i de leveranser av pansarskott, utrustning och fältransoner som har packats och transporterats till den ukrainska armén. Detta under en hotbild som inte varit ringa. Jag är imponerad av genomförandet och vill säga att det på ett personligt plan kändes riktigt bra att se den sista transporten

lyfta från svensk mark.

Det ryska agerandet kommer att få stor inverkan på Försvarsmaktens bedömningar och åtgärder – nu och under lång tid framöver. Det har också föranlett politiska beslut och processer som kommer att ha stor betydelse för oss.

Under kvällar och helger har flitens lampa lyst i staberna för att kunna leverera underlag som ligger till grund för den serie av politiska ställningstaganden vi har noterat under den senaste tiden.

Försvarsmakten lämnade på sedvanligt sätt budgetunderlaget för 2023, och fick med vändande post nya uppgifter från regeringen. En historisk milstolpe följde på detta: Utfästelser om försvarsinvesteringar

försvara de principer och de värden vi nu ser hotas.

Med Finland har vi nyligen genomfört en gemensam beredskapsövning. Även i JEF-formatet har dialogen varit intensiv och nyligen avslutades samverkansövningar i vårt närområde. Försvarsmakten deltar i den breda övningen Cold Response i Norge.

VI HAR FÖRDJUPAT informationsutbytet mellan Finland, Sverige och Nato. Det stärker vår gemensamma lägesbild och ger oss bättre insyn i Natos och våra partnerländers åtgärder och bedömningar. Informationen flödar nu i stort sett obehindrat. Det är viktigt. Ju skarpare lägesbild, desto bättre beslutsunderlag, vilket i sin tur

” Det ryska agerandet kommer att få stor inverkan på Försvarsmaktens bedömningar och åtgärder – nu och under lång tid framöver. ”



uppgående till två procent av BNP.

Som en röd tråd genom våra underlag och i vår kommunikation med den politiska nivån pekar vi på vikten av det militära rådet för maximal effekt av de pengar som tillskjuts. Ett annat budskap är att möjliggöra tillväxt genom förenklade och förkortade beslutsprocesser inom områden Försvarsmakten inte själv råder över, som till exempel infrastruktur och miljötillstånd. Ökad försvarsformåga kräver lagarbete!

Intensiteten i våra internationella samarbeten är fortsatt hög. I min dialog med internationella partners framkommer en stor samsyn om läget i vårt närområde liksom i Ukraina – men även om vikten av att

ger bättre förutsättningar för att vidta rätt åtgärder.

I tider av snabb förändring, när många gamla trygga sanningar kastas omkull, kan det vara lätt att antingen bli lamslagen – eller rusa iväg. Vi gör ingetdera. Vi tar oss an våra uppgifter med lugn effektivitet och har beredskap för flera olika händelseutvecklingar.

Vi tar höjd för en utdragen konflikt, en ny säkerhetspolitisk verklighet och tar sikte på en starkare försvarsmakt.

Micael Bydén
Överbefälhavare



PAUSHÄNG
Soldater återhämtar sig i en tillfällig förläggning under insats på Gotland.

BILDEN

Foto: Antonia Sehlstedt/Stridsfoto



Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM



Försvarmakten bjuder in till
statsceremoniellt högtidlighållande av

VETERANDAGEN

29 MAJ

Sverige hyllar sina veteraner och hedrar minnet av de som betalat det högsta priset i arbetet för fred i olika krishärdar runt om i världen. Ceremonin äger rum vid Veteranmonumentet Restare i anslutning till Sjöhistoriska museet, Stockholm.

Under årets högtidlighållande genomför Försvarmakten ett särskilt uppmärksammande av de veteraner som tjänstgjorde vid UNFICYP på Cypern under åren 1964–1993.

08.00 Flaggorna hissas vid Sjöhistoriska museet.

09.00–17.00 Försvarmakten, andra myndigheter och ideella organisationer m.m. visar upp sin verksamhet på utställningsområdet på Gärdet. Presentationer om UNFICYP och ett politikerseminarium genomförs.

14.30–15.45 Veterandagsceremoni med kransnedläggning, hederstal och medaljering.

16.00 Besökare ges möjlighet att lägga ner medhavd blomma.

16.00–21.00 Middag, utdelning av priset till årets veteran samt underhållning och samkväm i mässtället.

21.00 Flaggorna halas.

Läs mer om detaljer rörande dagen och hitta information om anmälan på www.forsvarsmakten.se/veterandagen. Alla besökare ges möjlighet att, efter statsceremonin är genomförd, lägga ner medhavd blomma vid monumentet.

Du som är anhörig till någon som stupat/omkommit/avlidit under insats är särskilt välkommen.

Vänligen kontakta oss i god tid före genomförandet på veterandagen@mil.se så har vi möjlighet att reservera plats åt er på hedersläktaren.